

no Walmeeras bedribas un Wez-Peebalgas Labdaribas bedribas: "Wez-Peebalgas Labdaribas bedribas farogs nodod godu Jurim Allunanam." Brabli Reinis un Matijs Kauds bija peshuhtischi ari dsejisl suweezenu.

Pēbz tam Jura Allunana brahli, Peteris un Indriķis Allunani dīsli aizgrabbi no Allunana dīsimtas pušes pateicīgās wiseem par to godu, kas parahdiis wizu brahlim. Ar to zēremonija beidsās. Aplahrtejee wiſi iſſlīhda, bet rīdseņeekti un jelgawneekti laħbu wersti pabrauļuschi, wehl dabuja greest siegus atpaloč, jo satika zelū Rīgas Latwēeschu beedribas un literatūras fonda delegatu W. Maldonu, kuras ar jaunu kroni pahpratumu deht bija peenahžis Jelgawā weenu wilzeenu weħlaku. Masaka pulzina leezeneeku llahtbuhtnē W. Maldons nolika jaunu wainagu us lapa un ihseem frīsnigeem wahrdeem no Jura Allunana atwadijās.

Selgawneeki un ridfineaiki mahjäas brauzot wehl eegreesäb
Wuhlschu mahjäas, pee maschinu fabrisanta Apites sga druszin
atspirdsinatees no zeta grubitbam.

Volārā, pēhž pullsten & nonahžām atpakač Jelgawā, kur mums bija wehl isdewiba noslātīties diwās Jurim Allunānam par godu sarihkotās israhādes, Jelgawas Laulītīmnežības beedribas sarihkotā Bahžu Āmaineku beedribā un no wežā Adolfa „Kruschoka” telpās Pirmajā israhāde bija israudsīta L. Tuldas „Wehrdsene”, otrajā — H. Sudermana „Gods”. Jura Allunana peemīnas deenā Jelgawā abas teatra israhādes bija pahrpilnam apmekletas. Tas peerahda to, ka Jura Allunana gars dīshwo. — ea —

Muhfsu laukhaimueeku spaaidigee naudas
opstahfli.

Pehdejos gados muhsu laufsaimneekus wispahrigi d'sird nopeetni suhdsamees par spaidgeem naudas apstahleem resp. lehta kredita truhkumu laufsaimneezibā. Un ja ari eewehrojam pehdejo gadu beeshi atkahrtouschós nerashu, neisdenigū laiku un gahjeju augstās algas, tad pateest jaatsīhst, ka tagadejee laiki laufsaimneekem pateest stipri losch kaulos. Wispahrigi atsīhst, ka laufsaimneeziba weenigi zaur lehta kredita truhkuma eet tumšhatu un behdigaku gaitu. Lai tīk eewehrojam apstahklus un stahwokli, kur laufsaimneekam labiba jahahrdod nederigā, lehta laikā, gows waj wehrfis jaatdod meesneka rokās wehl pilnigi nenobarotis, srgi jahahrdod neisaudzinati — kumelos u. t. t! Tu newari nela zitadali eerihkotees! Kamehr eft d'sihnos un kungs sawā mahjā, — naudu, ja tīk tu no almena wiñu ißhīstu, — wajaga wiñu lohrtigi nosazitā deenā un stundā pilnigi nodot. Ja wajadsetu naudas aisenentees lahdu spaidu brihdi, pat neeka preezdesmit rublu, — newar dabuht. Un ja waretu kur fasneegt lahdu leahjā un aisdewu laši, tad tur ari no naudas tulfschā un ja tur ari tawš waja-dsigais masuminsch buhtu, tad, kamehr tu ar sawu aisenh-munu eft pilnigi galā, nefin zīk laika eft nolawejis un zīk fīhlu isbewumu ißschkeedis. Lehta un weegli fasneedsama kredita jautajums preezsch muhsu laufsaimneekus — tomehr marigās un labumus. Zīk laufsaimneekus pehdejos preezor, teihos gados nav naudas truhkuma deht, daudzreñ pahris finis rublu deht, isputejnchas un zihtigais saimneeks, kas ar wiñu meesu un dwehseli wehlesjās sawā tehnu tehnu buhdinā tahlak puhletees un vēža kontraktā wahrdeem „panest ar pa-zeetibu wiñus mahjas labumus un fliftumus,” — tomehr weenā nebaltā deenā, kur newareja nekur wajadsigos pahris finis rublu aisenentees, sawu mihto perelli saudeja un pats atskatas nefin kur tahlajā pasaule, bes fahba mehrka — bes lahda preeka un zihtibās zitam lahdam darbam nobotees.

Lai tūk apluhlojam tagadejās sekas mahju mantoschanā, gadījumā, kur tehw̄s mīst, waj ari kad tehw̄s dīshw̄s buhdamis atdod dehlaam labprāhtigi mahjas. Nemīsim peemehru iš

— antozians. Schimbrihscham wehl newar slайдет noteift, waj tas wiſur ir weena un ta pate weela, jeb waj tas ir daschads. Ir eemeſlis domat, la krabſojoſcha weela ir weena un ta pate un la krabſu daschadiba aktaras no tam, waj ta fatura ari lahdū ſlabbi waj ne. Ja ſlabbe ir, tad krabſa iſnabl ſarkano un ja now — tad fila. Lapu noſkrabſu daschadiba, ſahlot no vſeltenas un beidſot ar ſarkano, filo un ſalo krabſu, rodas zaur to, zil ſlabbes pechauſtas antozianam, zil atrodaſ pascha antoziana un lahdējadt tee ſaweenoti ar ziteem paſtabwigeem pigmenteeem. Antozians rodaſ augos neween ruden, bet ari zitos gada laitios, lat gan ari ne tif eewehrojanā mehra. Beeschi tas ſastopams jaunos afnos; zaur wiau ari zefas ſeedu krabſas.

Bet no lurreenes zelas pais antozians? Bija isteitos domas, la ias todotees no augu chlorofilla graudineem. Bet sithis domas leelas nepareisjas esam. Antozians beeschi fastopams leelehschos jeb parasitos, t. i. tahdos augos, lurreen nau chlorofilla. Bet salos augos tas fastopams tikai tahdas weetus, lut mas chlorofilla, ihpaschi gar lapu dzhislam, sahtos, sublajos, tapat ari seedos un auglos. No tam rebsams, la antozians ir gluschi patlahwigs, no chlorofilla netlarigs pigments.

Antozians preelsch auga tai sinā no swara, la tam ir
daka gar organiku weelu iswadaschanu pa augu organeeim,
it ihpaschi us zitam dakan, is lapam, tur jaur chlorofilla dar-
bibu teet sagatavotti organiksi produkti. Antoziana loma
laitsam ta, la tas attura faules starus, kuri scham weelam
laitsigi, un ta tas issargā no isirschanas. Par scho domu
pareisibtu leezina ari tas salti, la antozians atihstas it
ihpaschi tais weetūs, turas wairal apsihdetas, kamehi orga-
niksu weelu pahiwadaschanas noteek tisslab pa apehnoram, ta
ari pa gaischalam dakan. Uzim redsot, antozians, apehno-
dams apalsch fewis guloschās augu schubninas, ispilda ehnas
weetu. Tas augu datas, turas apaugusches beescham spal-
winam, neprasa schahdas antoziana valihdsibas, tapebz tas tur
ari neatihstas. Sehklam dihgslot falrahtas baribas weelas
ahtri dolas us sparigi augoscho dihgshi; tapebz tad ari te pa-
stahwigi eerodas antozians, tuesch wehlak powisam waj tilai
pa dafai issuhb. Pee dascheem augeem, la lehrpjeem, anto-
zians ir ari chlorofilla aissargatajs. Ja naw fraksojochas
weelas, tad chlorofills sem faules staru eespaida drihs ween
isirst. Kalmainos apgabalos, tur faules staru dara dauds
stipraku eespaidu, ari antozians atihstas dauds leelalā mehrā.
Tas peerahdiis jaur ismehginajumeem weenu un to paschū
augu eestahdot daschados augstumos.

dīshwes. Tehws dīshwosjis wīsu sawu muhschu par fāimneeku. Mirstot brihwas naudas wīsch narv astahjīs. Sarvā subrojā muhschā wīsch wīsu sawu vābrejo naudu eeguldbijis fāimneebas uslaboschanā, peemehram, jaunas ehlas zefot, jaunlaiku īemloipibas rīblus eegahdajot, jaunus grahwjus rolot u. t. t. Bes wezalā dehla, kuream ihsta teežiba us mahju mantoschanu, gaida ari no mahjam sawu datu diwi brahki un divas mahjas. Wini sawā starpā labprahktig iſlīhgj, ka wezalais brahlis patura mahjas lihds ar wīsu fāimneebu un wiheem latram iſmalsā naudā trihs ūmūs rublus sā winu man- tojumu datu. Ja wīsch prezas, tad nauda tulikt pehz kahjam wīseem „janoslaita“. Labi. Wini eet pee pagasta teesas, kura ūraksta aktis ūcho iſlīhgjchanas projektu un pehdigi pee krepostnodatas, kura wīsu ūlumigi apstiprina. Pehz lauschu domau, mahjas par 1200 rubleem buhtu ūti lehti māntotas. Bet fur tos nu nemē! Lopu ari nam nelahds pahrakums, ka waretu kahdu pahrdot, un ja kahdu pahrdotu, tad jau ūras pee fāimneebas iſpostischanas. Nelas ūts neatleek, ka jabrauz ūt wejējam „bankam“! Pee pīrmās nobrauz tur ir — tūfchā; pee otrās — tur ūtdauds nam ūt wehlas; pee třeščas — tur jamatsā dītti augsti prozenti, un ari, kamehr wīsu wajadfigo naudu ūsbabuhtu, tad ar wīsām braukschanan, galweneeku apgoħdaſchanu, magaritschan, iaksetaju ūdewumeem u. t. t., — droſchi ween weena warawihlsna ir beigta. Apdoma weenadi, otradi, — galu galā ūgudro mehginat prezetees ūt greeftees ūt ūreas bagata ūrewas tehwa. Us ūrewas bagatu puhr ūpelulei, ūchos laikos ari ir deesgan ūflanta leeta. Nam wāts agralee gadi, kur bagatas fāimneelu metiās bija weegli atrodamaš us wīseem wehjeem. Tagad wīs ūfauzamee „bajahri“ no ūleekas naudas tūfchā. Un — ar ūrewas tehwu ūpeetas ūt ūrejisti: naudu ūprelfch ūlaušchanas ūleek ūnfraitit. Ūsat ūtahs — ūs ūzis ūpletduschi ūpreigji gaida us naudu: ūzalais dehls us ūrewas tehwu un wīsa brahki un mahjas atkal us winu. Ūrewas tehwam ta pate ūelaime: ūtdauds „neturas“, ūt ūjadsetu ūnfraitit. Trihs, ūtchetrus ūmūs ūebod — un beigta balle! Ko nu darit? Brahki eet ūsnotos“ un mahjas „tautās“ — ūtēm ūpat wājaga naudas. Ūtis ūelas ūneatleek, ūfsludina ūbtrupi, pahrdod ūs ūmahjas ūinventaru, ūtlihdsina ūgodigi ūmantojuma ūdakas un ūmahjas atbod ūs ūrenti, ūtahs ūrentneels ūt ūpe ūrosas! Ja jau ūt ūfawu mahju ūinventaru „ūputinajis“, tad ūeesin ūaj ūahdreib ūfaw ūmuhschā ūlips ūinā ūatgreetees! Pehz ūnedauds ūgadeem ūehlas ūpalaiſas, ūfeme ūnolaista — ūiss ūt ūlej ūt, ūtihsi ūtahdā ūbalta ūdeena ūfīdi, ka ūfapuljēs“ ūhmurs ūahr ūinā ūjau ūnorihbejis ūt ūpaleel ūtpalaf ūchehligo ūfungu ūrosas. ūchimlihdsigu ūgadijumu tagad ūfībwe ūmīteem ūastopami. ūMantoschanas ūgadijumos, kur ūmantoschanā ūnah ūt ūwairak datam, ūtai ūtai ūhus ūpebjigs ūt ūtahjam ūtoretees. Ja ūmums ūbuhu ūlehs ūt ūweegli ūfāneedams ūfēdīs, tad ūmums ūchahdas ūbēdgas ūinas ūparahditos ūt ūispahreja ūau- ūfāimneeku ūtahs ūtahjiba, kur ūtahdi ūtātizinajumi ūerastos ūzef, ūplauktu ūt ūfotu ūt ūdeenas ūt ūtahbi.

Kā sināns, dīsimtīgs, kas mahjus ir daudzi dabragaļas
un teemā bagastos un — vēbi tad arī tāhdos pagastos, tāt
dīsimtīgi nācītoši — sākumā kolu faineleķim pretim, pēdējēji
tad arī tūros īā līghtonis pēc salma. Tāhdos pagastos
vairāk mahjus tāpī ihuhtrupetas latru gadu. Kad jau sebādu
mahju fainmeķi ir vairāk gadus no weetas zeetuschi sobus
satoduschi, tad arī, ja paluhtlojamees winu fainmeķibās, wiffs
tur iſſtātas loti behdigī: lausti pa yusei pamesti atmāta,
meschi, tur atrādās derīgi buhwokli, nogicīti, eblas pussagru-
wuschas u. t. t. Ar weenu wahrdū salot, wiffs, kam ir zil
nežīk wehrtiba bījuſe, — nosudis, ka ne rehtas newar pastīt.
Ja nu sebādas mahjas tāhdā nebaltā deenā nahl apalssch
uhtrupes, tad — zil behdigī: now neweena solitaja-piraeja.
Un galu galā sebādas mahjas krikt atpalat leelgruntneelu-
muischneku rošas! Un nahlotnē labals līstenis nebubs teemā

Bet labda loma tad nu antozianam peekriht rudens lapas, kur tas parahdas dauds leelaka mehrā? Schais lapas weelas fustas jo leelisli un tapehz tad art antozianam ir platsch darba lauks. Kā jau augščā minets, eepreelsch lapu nobirščanas no tām teek aīsgahdati projam ogluhdeni, olbaltumi, pat pate protoplasma. Klas ween augam noderigs, tas teek noguldits losainos sāros un falkēs apalsch semes, kur weelas nodrošinotās paret seemas aukstumu un wažaras fausumu. Luhk, tapehz aukstojam gada laikam tuvojoties lapas dabū sawu rudens tehru — tā lapam teek aīsgahdatas projam visas derigas weelas un antozians ir tā salot minu iehluhtneis un pawadonis. Zaur rādu peemehroščanas apstāklem teek usglabatas organizācijas weelas un nogulditas seemas slektis. Chlorofilli antozians neglahbj, jo tas newar panest seemu temperaturu. Bet pa seemu jau art newajaga chlorofilla, jo pa seemu newar tilt rošhotas nelahdas jaunas organizācijas weelas, kamehr pawafari chlorofills weegli attihstas no jaura.

Sikunti

Stenografeschanas maschinas. Nesen franzusis M. Lafaurie iigudrojis asprahigu un toti weenlahrschu maschinu preelsch stenografeschanas — stenodaktiliu. Sche now eespebjams aproslit mechanisma wifas dolas, schahdu til mahlsligu maschinu buhwes sblumus. Tillab pree ralstamam, ta ari stenografeschanas maschinam wifas dolas weena ar otru atrodas til tuva falatä, ta tas weenigi technikeem opfweramas. Sche mehs tilai opralstissim maschinas galwenas dolas. Maschinu galwenala dala ir slaviatura ar 10 tastem, las eerihotas preelsch abu rolu desmit pirlsteem. Lad nah! papira lolsnes rullis, las, pastohwigi weldamees, ushem schlehrsam tastu nospeedumus, los now nefas jits, ta finamu pirlsu numuri. Behz toti weenlahrscha alfabeto weenas rolas peezu pirlsu salikumi istaisa lihdsslanus, waj lihdsslanu grupu, lamehr otas rolas peezu pirlsu salikumi paschslanu. Ar latras rolas wairal pirlsteem ussistee akordi weenä reisä usspeesch weselas silbes, las usrakstitas ar noteilsteem slaitkeem. Bebi eemahibschandas las neprakot dauids laisa ta lastrotaii

faimneeldeem, kuri wehl zihnas tiskpat „la pliss pa nahtram!“ Ari wian mahjäss, agru waj wehsu, atfslatisees fungu eeliki rentneeki, tureem rapat sawa maitsite un rente buhs „ar so-beem pelnama“. Neesen atpakaaf atradu „Pet. Aw.“ lahdusinojumu is Kursemes, ka tur gandrihs wifas mahjas jaur isuhtrupeschau atgahjuschaas atpakaaf barona roslas un windas eelitsee rentneeki nedfhwojot labaki, la klauschu lailos. Buhs latram galischi faprotama leeta, la te barona fungus usupureja dauds wairak kapitala un puhku, mahjäss ceriblojot zif neijl kahrtigu faimneezibu, nela buhtu ar sawu labdarigu rolu palibdsejis agralam faimneekam islustees laufa no warbuhteeziga parahdina.

Sa, bet kur tad paleel tee swabadee kapitali, las no laulfaimneezibas ir zehluschess un wairak simtos tuhlfoschos ir eelrahti? Wai schos kapitalus newar dabuht laulfaimeezi trebida zela isleetot sawam wajadsibam — un ta wini nahktu atlaat atpalak par labu laulfaimeezibä? Baluhlofim. No laulfaimeezibas schinis gados naudu farausch un ta brihwus kapitalus fewim atsizina daschadi lauku amatneeli, la muhrneeli, buhwmeisteri, surpneeli, stroderi un retos gadijumos arti salpi. Laulfaimeelam sahdu neezigu sumian spaidu brihdi aisdot, wini baidas tispat la schihds no frusta. Tillihs wini ir sahdu neezinu eelrahjuschi, tuhlin wed us pilsehtu to noogulda „droschü weeta“ labda pilsehtas bankä. Ta laulfaimeezibas eeguhaitis swabadais kapitals nenahl wiw wairs atpalak laulfaimeezibas agrosijumos, kur warbuht tas nestu dauds leelakas „prazentes“, bet tas sapluht pilsehtas un nahl par labu pilsehtas tirsneeziab uu ryhnezzibai. Man ir bijuschi wairak gadijumu lauku dshwë no flatitees, kur lahds zihtigë salpinje waj rokpelnitis pa wairak gadeem sawa muhschä ir eelrahjis diwus, trihs fiantus rubku. Us pilsehtas bankam scho naudu aifwest ua tur noguldit, winsch neweenam neustia; lauku lasës eeguldit — baties la „neisnibhslot“ un laulfaimeelam aisdot wajadsibas brihdi us pahris mehneseem — winsch negrib ne dsirdet. Winsch pee sawas naudas peraudsis tispat „la welns pee dwehseles! Winsch to glabä us kuhisaugschu aif spahres, waj klehti apalsch grihdas, samehr sahitreis schurkas to aishwahlschus us sawu midseni — isnihzibä us wiseem laiseem.

Schos laulšaimneelu spaidigos naudas apstahlkus un
winu grubiti safnedesamu kreditu, Lejas- un Widus-kursemes
apgalbos eewehrojuschi schibdi-auglotaji. Wini pasibst il-
fatu, lam „furpe jveesch“ tikpat la sawus peezus pirkstus.
Jbstajā brihdi witsch ir llaht un naudas tew dod us welseli
jis tik waſaga. Prozenti jau finami: „ſarkanais“ no ſimia
naudā, rudenī wemums abholino, pahris mehru ausu; abholu,
dahrfa ſalnu, pelu — bes mehra un brihwas naktsmahjas —
bes ſkaita. Schee auglotaji waj, pareisali ſafot, „rihku rah-
weji“, apgroſidami ſawus peezus, ſefchus ſimtus laulſaimneelu
wajadſibam, paſchi ar ſaweeim firgeem wiſu gadu iſmitinajaſ
us to labalo un ſawas leelās gimenes Leichos apghāda pa-
ſtahwigi ar leeleem Irahiumeem no ſemkopju produktiem,
lueus wiſch „godigi“ nopolnijis ar ſaweeim welſeteem. Ja,
bevogti, bet patieefig! Weegli noſlahrlams, ſa ar ſchahdu
kredita metdu pedojees ūgi nomards jieſt un — waj nu abraſi
woj wehlači, jaur ſchibdu auglotaju welſeteem peenahls winu
faimneebas breetmigais „Irahos“.

Lai Deewe's dotu, la balsis, lahdas tagad pazetas lauf-
saimneelu kredita laboschanas finā, Gelschlyewijs no laufsa-
meesjbas komitejam, ari lahdus atbalst atrastu pēe mums Bal-
tijā. Bereksm un gaidīsm!
Izvērtēta

Var pagastu rakstweschn sawst. valihdsības
beedribu dibinošchannu Boltijas aubernās.

Illatram žilwelam, tam dsihiwē sawu „mresas buhd“
usturot nau lemis ribkotees ar vafcham veederingem ſan-

fala, ar stenodaktilu warst weenā minute usräkstlit 210 wahrdus. Bes tam maschinai, las ar to warot ratslit, esot weenades fihmes. Baur to ir nowebrslas parastas stenografeschas neehrtibas, pee kuras latram stenografsam ir sawas fewischles fihmes un sawi maneeri. Nerett weens stenografs newar so lafst to, lo otris usräkstlijis. Lai heigtu schas til interesantiä masas maschinäs pawirschu apslatu, japeemetina, la ta ispel-nijusēs wisu stenografsijas slolotaju usslawu: ta ir kotti swariga leeziba preelsch tik radilala jauneeveduma.

Kafejas pupas dseednezzibas spehjas. Behtano tahlam semem atlidoja wehtis, par kureas pareisibju wispirms schaubijas abrsti. Kahdā Kolumbijas republikas pilfeħtu abris Dr. Nestrepo meħġinajis pret malariju un jidu libħdixgħam slimibam leetot kafejas pupu ogu nowahrrijum. Un felas bijusħas pahrstieds oħċhas. Tagħad kahdā finnatiżla schurnalā is-Londonas pamatigi fuo par Dr. Nestrepo ismed-ginato libħdelli un ta' panahkameem. Schis finas eewah luu angfu fuhtnejzija Kolumbijs. Deenwidus-Amerikas abris ar eerweħrojameem panahkumeem jauno libħdelli leetojis pat-tahdos gadjumos, lad chinnis nar - libħdsej. Wispirms wiñx ċeprjeja ap 400 gramu kafejas pupu nowahrrijuma, kureu schabdi pagħatawoja: Sagħruħda 45 gramus neno lobitu pupu, wahrija 5 minutes un iż-żabha. Libħdelli ċeprjeja 6 reis deenā. Winsch ahrsteja 5 slimnekkus, no kureem 3 slimoja ar aukto purwa drudji, kroniżju malariju un 2 ar farnu laetti kopu ar malariju. Winsch peezi slimneeli no absteem biż-atiġi par negħlabbjameem, bet no jauna libħdella iswefet-ojas. Weħlak Nestrepo leetojis kafejas ogas ween bei pupam. Winsch ahrsteja jau labdu simi slimnekkus un weenmeħri bijusħi panahkumi. Bes tom ari influenzi tas-ahrstejjis q-safrajas oġu nowahrrijum.

Elektriski salati. Technikas sinatnes mums vēn-
mehr usdod jaunas mihtas minet un sagahdā jaunus pār-
steigumus. Tā diwi freevi Speschlujews un Kwołows nesen
atradušči un ismehginaſuči, tādu rēspaidu uz stahdeem oī-
stabi, ja to faknes un dibgtus apītaro apakšā semes pawaha
elektriska strahwa. Kartupeli, wifadas dahrša faknes un augi
aug dauds ahtar, leelati un raschigali. Kopšc neilga laila
ari tāħds amerikaneets atradis, ta fahle ptawās aug dauds
leelata un garſchigala preelsch lopeem, ja to nalti apgaismo
ar spehzigas straumes elektriskā lampam. Deretu art zitut

leem, kuti nodroschinatu d'sihwes pehdejä zehleenä besruhpigas deenas, waj ari palihdsitu netrauzeti stuht pahri par d'sihwes zeta slimibü grāwam, het lam wina weenigais atbalsts preesch pašča un gimenes ir tilai faws roku dārbs, weenalga, geuh-tals waj weeglals — iſtatraam tāhdam d'sihwotajam "no rolos mutē" gan beeshti ween usnahls baschos par to: "la d'sihwot, la pahrtikt usfrituschäb nebaltas deenäs? Waj ari, la godam nowadit wezuma nespēkta deenas, kad pats wairs newar buht pelnītajs, bet tilai tehretajs? Domaju, la sche jautajumi neotturomi usmāhzas dascham labam muhsu sem-neelu pagastu lozestam, bet jo sevīschst tee ieel atgabdinati muhsu pagastu rassīvescheem, laträ weetneelu pulsa sehde us-klausot nespējneelu lubgumus deht pabalsta un laträ pagasta waldes darīšanu deenā issneedsot pa rublischem, pa kapeiskam scho nespējneelu usturai un apgehrbam. Leelaka dala pagastu rassīveschu ir tohbi pat pagastu lozelli, lareem war us-krīst tāhds par līstens, ja pee laikā neteel gohbats par schahdo līstena nowehršanu, tadeht, la tāhdus rassīveschus, lam ne-laimes waj wezuma deenam buhtu fawī kapitali, wares pei-pielsistem ūtait.

Scho eewehrojot tod ari pagastu rafstweschi jau sen domajuschi un aissween runajuschi par sawstarpejas valihdsi bas beedribas nodibinaschanu, kuras mehrkis buhtu ispalihdsel beedreem peemlnitos nelahwehligos brihschos un nebaltas deenäs un pee tam ari weizinat labu satifsmi beedru starpo un usmudinat zits zitu us moschaku barbibu sawä un wis pahribas labä. Bet, deemischehl, schahdas beedribas nodibinaschanu un pehz tam winas felmiga wadischana un sprausu mehilu fasneegschana naw panahkamas bes noopeetnas kerfschänas pee leetas un nengurjoschbas ribzibas pasahluma labä. Beedribas nodibinaschanu feiwischli apgeuhltina tas apstahllis la pagastu rafstweschi dñshwo iott isstaidus, bet lai beedribai waretu buht jel zil panahkumu, tod wehlejams, la tai buhtu pehz eespehjas dauds beedru, heb gteem wahrbeem, la toja pedalitos rafstweschi is lahda leelala apgabala un la tai beedribas sapulzes weeta — zentrumis issnachtu scha apgabala preejamals weita.

Tagad nu pehdejā laislā, lä redsams is lähda si nojuma „Deenäs Läpas” s̄ha gada 202. numurā, Limbašchos (Walmeeras apr.) organizēta tāhda pagaidu komiteja, kura uſ-nehmūsēs rūhpetees par „Baltijas teesu, admīnistrācijas un semneelu eestahschu darb- un ralstweschufaw starpejas palihdsibas beedrības” nōdibināšanu. Komitejas lozelības iſwehle-juſči Walmeeras aprīnla I. eejilna pagastu ralstweschī un Limbašchu teesu un admīnistrācijas eestahschu ralstweschī, kuri ūpulzējuſčees pehž uſaizinajumeem, kas nodruktati „Limbašchu Siņotoja 22. un 23. numurok. Par ſchein uſaizinajumeem minēts attī jau „D. L.” 177. numurā, kura ūnois, ka Limbašchos radees nōdoms dibinat peemineto beedribu „preefsche Nigas-Walmeeras un peefrischanas gadījumā attī zitu latminu (latweschu dafas) aprīnkeem.” Tā tad, lä redsams, pirmais projekts mehlač paplaſčināts un pee ſcha iſweschanas stābjusēs ēwehleitā komiteja, ūstahvosc̄ha no 4 lozelīteem: pilſehtas waldes ūkretara, semneelu wirkeſas ralstweschā un 2 pa-
gastu ralstweschēem.

Projekts, dibinat leelala apgabala, peemeheram visas Baltijas, rafstweschu palihdsibas beedribu, tefschaam teizams un buhtu wehlejama ta isweschana, bet, deemschel, tas naw warts un nebuhs iswedams ahs schabdeem zemesleem, furu limbaschneeli nam eewehrojuschi. 1) Widsemes un Kursemes tautskolotaji wehlejās dibinat lopeju palihdsibas beedribu, bet tahdi statuti netisa apstiprinati un teeni bija jarihlojas latvā gubernā par sevi. 2) Widsemes seemeta galā jau nodibinata pagastu rafstweschu fawst. palihdsibas beedriba Jurjewas, Werawas, Wilandes, Pernawas, Sahmusalas un Wallas aprinkeem. Schas beedribas statuti apstiprinati 30. janvarī sch. g., ta atlahta 15. junija un notures nobioschu beedri pilnu sapulzi 7. decembri sch. g. Ta tad lai waretn dibinat tamlihdfigu beedribu preelsch visas Baltijas, tad schai beedribat waadseiu apstahtees. 3) Kursemes pagastu rafstweschī rihtlojas dibinat palihdsibas beedribu weenigi sawā gubernā un winu rihibat jau kott labi panahumi, par kureem war paloaftees ūha gada „Deenas Lopas“ 29., 40., 61., 98., 141. un 159. numuros. Tee, leelas, uskebruscht leetu no ihsīas pusēs un ūlabjusches ūee darba ar labi pahrlisku planu, tadeh wihi nearisīhs par waajdfigu atgrestees no zēlo, us kura teeni sprauslā mehīka sofneegschana droscha un tadeht ween votoes us zita zēlo, ta us ta gala mehīlis waitak apsoloschs, kaut gan masa zeriba ūho mehīki fasneergt. 4) Dibinot rafstweschu palihdsibas beedribu visādu finā jacewehro, ta til vashadu darbineku, ta minets limbaschneelu projekta, intereses newar lahgā tilt peekoptas lopejā beedribā, tadehk la waldibas un fabeedribas deenestā esofschām personam ir daudzreis latreem famos intereses.

Ladeht pebz manām un wairaku zitu pagastu rafstweschu domom, ar lūreem esmu par scho leetu runojis, nam ir lo domat par lahdas "Baltijas" rafstweschu valihdsības beedribas nodibināšanu un schis limbašneelu projekts atmetams. Weenigais, tas mums wehl atleel, ir gahdat yato, lat wišu Vidzemes latweeschu datas aprinku rafstweschu dibinatu lopeju valihdsības beedribu un neisdalitos wehl un masaklum dākam. Tā tad hubtu dibinama Nīgas, Walmeeras, Zehsu un Wallsas aprinka, jeb ihsali, Vidzemes latweeschu rafstweschu lāfst. valihdsības beedriba un preessch scās nodibināšanas pirmos folus waretu spert ta pate limbašneelu komitejo, ja wina teesčam wehletos pužletees latweeschu rafstweschu labē.

Ko ihsti peelaist dibinamā beedribā par beedreem: pas-
gostu ralstweschus ween, waj ati zitus semneelu waj admini-
strazijas eestahschou ralstweschus, — to galigi nolemt wares
weenigt wehlal, kad jau israhvisees, zil beedribai buhs pee-
triteju, tadebt par to tagad wairak lo teilst hubtu westi.

Ta la ir žerams, ta wairums Widsemes latweeschu dasas rogaslu rastweschu teesham weblas nodibinat sawst palibdsibas beedribu, tad wispirms ir jassin, waj minetā limbojcheelu komiteja ušnemfes pirmos darbus preelsch jaundibinamas beedribas, kud winas projekts neteik eeweherote komitejai wajadjetu što posinot laiweeschon laikrastos (uzuzinajumi „Limbashu Šinotajā“ teesham naw preelsch wisbahribas un war noderet tifai totti schaurām aprindam, na wias Balthjas nemas nerunajot), lai wairums rastweschu dabuhu to sinat. Ja šci komiteja preelschdarbu neusaemtos,

tad wojadsetu fastahditees zitai komitejai, wiislabak Bebris kuras ir wairak pa rokat wiisem sinama aygabala ralstive scheem. Ja gaditos lahdreis walraeem ralstivescheem buhs kovā Bebris, tad tee waretu isweblet komitejas lozellus, ja nad, domaju, isweens ralstivedis buhs patelzigs teem beedreen Bebris opclaimē, kuri paschi farunatos un usnemtos pirmo peenahlumus dibinamās beedribas labā. Ja schahda komitej fastahditos Rīga, is Rīgas aplahrines ralstivescheem, waj an Walmeera, is tas aplahrines ralstivescheem, ari nebuhtu yema leeta: galvenais tik ir tas, ka lai tiktu fabiks strahdo mehrka fasneegschonai. Kuri pebz tam noturet dibinataju sapulzes, kuri noteikt beedribas generalsapulitschu weetu, tapo par wiisem ziteem apstahskeem, iwareis wiisu opspreeest weblet fadeht weenalga, kuri teek ussahsti pirmee darbi.

Pogaidu komitejas (waj nu limbaschneelu, ja ta neat
stahjas no wißpahribas darba, waj zitak) usdewums ir pe-
suhtit wiseem augschmineto tschetru aprinku pagastu rafsiwe-
scheem (adresu grahmataš schee pagasti buhs fameljejamis
usaizinajumus, eewehelet latra aprinka eeziirkni pa weenan
waj diweem delegateem un tad delegati eeweheleti un dabuhta-
winu adreses, tad — fassault tos us lopeju sapulži, apspree-
par beedribas dibinaschanu. Tahlakee darbi tad war wi-
atkaratees no scho delegatu rihzibas. Usaizinajumus, leeta
labā, wajadsetu neween nobrukst laikralstos, het ari peseuhiti
(helktagrosetus, waj drukatus, bandroles suhtijumā ar past-
marlu par 2 kap) latram rafsiwedim, tadeht la ne wiß rafsi-
weschi issasa wisus weena waj otrā laikralsta numurus. Iki
dewumus jau wehlak wares atlīhdzinat no lopejēem līhdse-
kem, tadeht tee komitejas lozelkeem tikai pagaidam isleekam
no fewis.

scheem ar to masal kopeju intereschu, fa ar kursemes beedribu
Runajot par jau apstiprinato pagastu ralstweschu pa-
beedribu Widsemes seemetu dafas 6 aprinkeem waru teilt, l
Wallas aprinkis ir eeluwis minetā beedribā scha aprink
ralstweschu wairumam nesnot un tilat pehdejā laikā ir do-
scheem scha aprinka ralstweschem pefuhits no minetas beedrib
bas statutu exemplars un usaizinojums, eestahtees beedrib
par beedri, kura ollabiju se sawu doribbu Turjewā un nature
nahloscho generalsapulzi Walla igaunu sahtibas beedrib
telpās. Ta la minetee aprinki atrodas Widsemes igaun
dafā (isnemot Wallas aprinki, no kura wairums ir latweesch
dafā), tad, protqms, ari ralstweschti tur ir igauni, un tadeh
Wallas aprinka ralstweschti — latweeschti schai beedribā lab
prahit un, warbuht, pavismam neestahsee. Bes tam ari mi-
netas beedribas statuti, fa jau laislam pirmee tamlihdīgan
beedribam, now gluschi bes truhlumeem un tadeh bes papil
dinajumeem ne wisaī esteizami. Drusti tee tilai freevu u
igaunu walodās un ta tad domati nā preelsch wiseem Walla
apriska ralstweschem. Lai nu ari Wallas aprinka latweesch
dafas ralstweschti waretu peedalitees jaundibinamā ralstwesch
palihdības beedribā, tad nepeezeeschami to dehwet par "Wid-
semes latweeschu ralstweschu fawst. pal. beedribu" un newi
par tahdu un tahdu aprinka ralstweschu beedribu, jo ta
Wallas aprinka newares minet, tadeh la tas jan ween
beedribā censemis un ja tas nebuhs minets, tad scha aprink
ralstweschti newares beedribā eestahtees.

Elsdauds buhtu wispahrigi to teilt par rafsiweschu pal
beedribu dibinaschanu, bet ja jchāt leetā man gaditos weh
scho woj to sewfischku issinat, tad nelaweschos par to pasina
„Deenas Lapā” un eedroschinos zeret, la zeen. redalzija ar
labprahf atkaus farā lapā telpas isweenam alsrahdijuman
un pašinojumam Widsemes latweeschu rafsiweschu pal. beedri
bas leetā, tapat la wina to darijuse Kursemes pagasta rafsi
weschu pal. beedribas leetā.
R. Kalmaleets.

Pasaules labibas rascha 1902. g.

I.
Jau pahrsłata par raschas isnahkumu Kreewijā minejām
la schas wasoras neparastee meteorologislee apstahlki ihos pa-
pehdejam laikam nedod eespehjas noteiki ar weblejamu akra-
tibū raschas isnahkumu preessch wiseem rajoneem. Tas pat-
sakams arī apstalot wifas pasaules galveno walstju raschas
isnahkumus. Septembra vidū, kad schas finas eewahktas
wehl ne wifur labiba bij galigi nowabka, bet Eiropas see-
meju daschos apgabalos wehl nebij heidseeb wasaraja eenahk-
schanas periode. Schahdos apstahlos scha gada labibas
raschas isnahkumu schimbrischam war noteikt tīkai apmehram
ar pēsibmi par warbuhtjeem pahrgrošijumeem semēs, kuri
raschas isnahkumi wehl naw galigi nosasami, bet atlara ja-
no latla apstahleem.

Pagabjusčā gada rudens un seimas mehnēšči pagabja
preiſch Eiropas zeihtemēs wispahrti labwehlīgos opstahklos
seimas sehjumi, poteizotees mihlīam laikam, attihstījās sekmig
un seemai aſejot paſka labā ſtahwolti. Wasara ja ſe-
ſablaſ egrī un ari labwehlīgos laika opstahklos, bet pebz tam
ſahſas aukſums ar deesgan ſtrām ſalnam, kuras trauejo
louku darbu normālo gaitu un fehjumu lahtītu attihſtīchanos.
Wasara wispahrti bij mitra un wehſa, bet preiſch labibas
auglības wispahrti foti labwehlīga, tā la wiſā Eiropā no-
dibinajās labas zeribas us raschu. Bet no julijs otrās puſek
nepastahwigais un aukſtais laiks fazebla ſeimelu rajonā bailes
par raschas ifnahlu. Młas pa masam pastahwigee leetū
un ziti negaſi ewehrojamī pawahjlīnaja zeribas us raschu.
Seimelu un Widus Eiropas valstis; labibas ewahlfchan
ſtipri nowilzinojās un winas labums ſtipri zeeta no ſiltā
laika breschanas periodā un pa plaujas laiku. Wispārta
rascha zeeta Anglija, Frānzijs ſeimelu prōwinjēs, Bahzij
un Kreevijs ſeimelu reetumoz.

Eropas deenwidus rajons atradās dauds labwehligakos apstāktos; sevisčķi labi pānahlumi bij deenwidu-austrumos Donawas bātēnā un Kreevijas deenwidus gubernās; un wašaras beigam sācī rajonā tomeitr eestahjās karsts un faustlais, kas aistahjā foti laitigu eespaidu uš kultūrūjas laukeem.

Seemei Amerikā pag. rudenī seemaju sebšchana notīko sevisčķi labwehligos apstāktos, kas pamudināja farmerus

eekehrojam! paplaschinat seemas kweeschu tihrumus; bet singra
seema nopeetni laiteja sebjumeem, jaur lo heidsot seemas
labibas tihrumi, no kureem bij lo eewahlt, farahwās wehl
mosali par pehnaajem. Wasara rakhija loti labu valsturu
un apsolija bagatigu wasaraja raschu, bet pastahwigi leetai-
nais laiks us wasaras baigam stipri maitasa zeribas us raschu
un nosaweja eewahlshanu. No slapja laila it ihpaschi zeeta
graudu labums. Likai Kanada atradas fewischki latmigos op-
stahklos un eewahza bagatigu un labu raschu. Semes, tur
labibas eewahlshana esricht muhsu seemas laila, schagada
fahlkumā sawahlitas raschas isnahlkums bij dauds flisktals, lä
pehrn.

Lahlat, meteorologisseem aystahlseem schais semes schogab bij wispaibrigi nelabwehligs ralsturs: wifur bij manams mitruma truhkums, las atstahja lattigu eespaidu us fehjumu attihistibu. Wisskitifkals stahwollis bij Australijā, tur fausums peenehma lauschu možibas ralsturu. Us wasaras beigam tomehr schur un tur ussija wairak waž masak leetus, las fehjumu stahwollis stipri grosija us labo puši; tagad zeribas us raschu schais semes wispaibrigi it apmeerinoschas.

Wisu kopa fanemot starptautiskā labības tirgus galvenās prezēs — Iwēschu — sāka gada rascha, wissmas daudsumā finā, bij ioti laba, pahrspehdama vēžs eepreelschejeem apreh-
lineem pat pērnajā deesgan bagatīgo raschū.

Slatotees pehz atsewischlam walstim, eeweherojamu witsmehru pret pehrno gadu dod Kreewija, kuras kweeschu raschu schogad war rehkinat us apmehram 810 miljonu pudeem pret 710 milj. pud. 1901. g. Laba rascha bij Ungarija, kur pehz ungaru semkopibas ministrijas finam schogad sawahlti gandrihs 50 milj. metr. zentneru*) pret 36 milj. metr. zentu. 1901. g. Rumanija, kur ari pehrngad bij laba kweeschu rascha, schogad sawahluse pehz oszialam finam 26,8 milj. hektolitru**) pret 25,5 milj. hektol. 1901. g. Bulgarijas kweeschu raschu wehrie us 15 milj. hektol. pret 13,5 milj. hektol. 1901. g. Serbijas rascha 3 milj. metr. zent. pret 2,2 milj. pehrn. Turzijas rascha — 24 milj. hektol. pret 21,5 milj. pehrn. Usilas seemelu walstis kweeschu rascha ari eeweherojam pahrspebj pehrnajo. Seemel-Amerikas Sweenoto Walstju kweeschu raschā turprett eeweherojams istruhlums pret pehrngadu. Pehz Nujorlas pretschu birschas statistikas Sweenoto Walstju kweeschu rascha schogad lihdsinajas 650 milj. buscheleem***) pret 748,5 milj. busch. pehrn. Turpretim Kanada sawahlti ap 96 milj. busch. pret 86,7 milj. busch. pehrn. Nhti-Indija teloschā gadā raschojuse 6,008,982 tonnas****) pret 6,765,717 tonnam 1901. gadā. Australija sawahlti 42,6 milj. busch. pehrn, bet Argentinā — 1,895,000 tonnu pret 2,034,437 tonnam 1901. g. Kas atteezas us nahloscho kweeschu raschu schais semēs teloschā raschās laismetā, tad raschas zeribas wisspahrigi schimbrisham apmeerinoschas, bet slaitti wehnaw dauds mas broschi nosalam.

Patekrīna semēs šķā gada rascha pa leelakai datai de-
wuse eewehrojamu mīrsmebru pret pēhrnajo. Tā Francijā,
peem., pēz pēhdejā ofizjāla pabrlata kweeschu īowahsti
121,524,000 hektolitru pret 107,203,036 hektol. 1901. g., bet
pēhdejē tirdsneezīstī wehrtejumi, lai gan wehl vīlnigi neno-
teisti, rehķina kweeschu raschu wehl daudz augstātu. Wahjlā-
šča gada kweeschu raschu pēz ungaru semlopibas ministrijas
finam rehķina us 3,750,000 tonnam pret 2,498,851 tonnu
1901. g. Pee tam japeemin, ka pagahjusčā gada rascha
Wahjlā bij totti nelabwehliga, tā tā ūtā gada rascha uſſta-
toma til par widejī labu. Austrija kweeschu raschu wehrte us
13 milj. metr. zentn. pret 11,982,260 pēhren. No otrs pusēs,
Leelbritanijai šogad wahjala kweeschu rascha. Weetejēe
spezialie organi to wehrte us 51 milj. busch. pret gandrīhs
54 milj. busch. 1901. gada. Druſku wahjala tā pagahjusčā
gada kweeschu rascha ir Italijs, Spanija un Portugalija.
Vahresās Eiropas zehtemes valstis kweeschu rascha widejā
waj leelaka par wideju pa leelakai datai pahrspehdama pagah-
jusčā gada raschu.

Gewehrojot augščā oprahditos koti nelabvehligos labibas eewahlschanas apstāktus, ūklakus novehrtejumus par raschas isnahatum flaitos lihds schim ir pasneeguschi til vasiblāmāis anglu labibas tirdsnezibas schurnals „Beerbohm's Evening Corn Trade List“ un ungaru semkopibas ministrija. Abi schee aprehkini ir preelich mums interesanii, it ihpaschi attees aotees us Kreewijas kweeschu raschas novehrtejumeem.

No eekjchjemes

a) Waldibas sina

Ģeziņš: Rīgas politehniskā institūtā ar I. skifiras agronomā tezībam ierku beiguskais M a s w e h r f i t s par Dāmtschitīslas semalas laukaimniecības stolas pārvaldneku; veterinar-ahriņš Schabals par Kurzemēs gubernās ahrfahrteju veterinaru; Kuldīgas pilsetas ahrsta weet. īsp., leģiju padomneeks Dr. med. K u p f e r s par Kuldīgas apdzīvā ahrsta viesas ievildītajū slaitot no 15. oktobra šā g.

Eschinos paaugstinati: par galma padomneku; Rīgas pilsehtas polīzijas priests Salzmanns; par titula rāpadomneku: Kurzemēs atzīses valdes jaunakais atzīses usrauga palīdzis Dīhrīķis; Jelgavas Bauskas meertesneschu sapulzes tēsu priests Hirsfeldts; par koleģiju reģistratoreem: Rīgas pilsehtas polīzijas nodalas usraugi Kampus un Stei-

Vateizibū un atsūnibū par gahdību par slolam
ištėjusę slolu padome slolu kuratoriju preefstoehdetajeeim
preestereem; Leepajas — Karlinam, Saldus — Stip-
rājam, Tukuma — Arentam, Satnijas — Koken-
jewam un Jelgawas slolu kuratorijas ložiskam D. W.
Matwejewam.

Upstiprinats tchinā: par gubernas sekrētaru Vidzemes muischnieku kreditbeedribas virswaldes pirms sekretārs Johans Friedrihs Kirsteins at teesībam no 24. septi. 1864. g.

Digitized by srujanika@gmail.com

^{*)} 1 metr. gentnera = 6,17 m.

**) 1 heliolitra = 1,52 ри

т.е.) тонна = 61 кг

Atsinibu par teizamu un selmigu mahzibū fslās if-
teisuse fslu padome sekoščo pareistīzīgo fslu flosotajeem:
Lukuma — Swirbukam, Piltene — Schrei-
bergam, Saſmalas — Mitenbergam, Leel-Irbes —
Kalniam un Griħwas — Sneedsem.

Atlaistis no deenesta Talisu rentejas 2. schirkas
grahmatwedis Ernstis Talbergis (Ulbergis) no 16. sep-
tembra 1902. g.

b) Baltijas notīkumi.

Kahds wahrds paſu un pafes grahmatinu leeta. Par paſu un pafes grahmatinu isdoschanu, waretu winu peeprafiteem atgahdinat wehl feloschos noteilumus, las schimbrischam spehla. Pafes terminam us galu nahlot, naw wajadisgs fuhit paſchu paſi us pagasta waldi, bet wor pat us neapdroschinatas attlahtas pasta larts (lure malfä tikai 3 lap.) luhtg pag. waldi, lai iſſuhta jaunu paſi. Pee tam nepeezeeschami jaufod wahrd, tehwa wahrd un uwahrd un sawa adrese, la ari japeemin, us zil ilga laifa paſi wehlas. Ir labas, ja usvod ari polizijas pristawu, zur kuru pafe issneedsama, bet til nepeezeeschami tas naw, tadehl la pag. walde, pebz luhdseja adreses, war atraſt schas finas adresu grahmatā. Paſi atjaunot war pagehret latris, tam nodolli famalsati par laiku libds 1. janvara ta gada, lura luhdj paſi atjaunot: ta tad ja nodolli parahdā tikai par teloschu gadu, ari tad war paſi atjaunot. Tislai schat gadijumā lai neweens neschehlojas, fa nedabu paſi ilgali, la libds teloscha gada beigam, jo pag. walde, isdodama paſi us ilgasla laifa, war peedisibrot, la pafes nehmeis pebz tam wairs nestiegees ar nodolli famalsu, bet atſiabs tes parahdā libds nahloschais pafes atjaunoschanai. Tadehl, ja las wehlas dabuht paſi us wiſa gada, tam janomalsa nodolli ari par to teloschu gadu, lura luhdj paſi atjaunot un to peeprafot japeemin, la wehlas paſi us gada, rehlinot no atjaunoschanas laifa, pebz lam tod pag. waldei nebuhs nedj eemesla, nedj teesibas paſi isdot us ihſala laifa. Ar pafes grahmatinam turpreti leeta masleet zitada. Schas grahmatinas war dabuht weenigi tee pagasta logeti, sureem nodolli naw parahdā, bet parahdneeli weenigi tad, ja pagast, t. i. weetneeku pulls, to allauj. Par grahmatinu janomalsa 15 lap., las japeejuhta pagasta waldei cepeelsch grahmatinas isdoschanas. Peenemt schas naudas weetā pastmarlas, waj ari peeprafit malsu par grahmatinu to issneedsot, ir pag. waldes labprahiba, lo lifumigi newar pagehret. Bet ta la nu nodolli malfatajeem isdot pafes grahmatinu us 5 gadeem naw preelsch pagasta wiſai wehlaŋ leeta, tad lai neweens negaida, fa pag. waldes weizinäs grahmatinu isdoschanu. Pebz paſu lifuma gan latram, las isnem pafes grahmatinu ir jaſamalsa nodolli par latru nofezeljuschu pusgadu, par lo grahmatinā wajag buht peesihmes, un ja tahdas nebuhtu, tad peenahziga eestahde war grahmatinu atnemit. Praktika tas tomehr reti sad nahl preelschā. Haur to tad isnahl, fa pagasti newar gaididami sagaidit nodolli no schahdeem, us 5 gadeem atlaiseem, malfatajeem undaudreis to nodolli pat jaſaudē un jazeesch ziteem mafſatojeem. Tadehl pagastu waldei gribot negribot jaaprobescho 5 gadu pafes grahmatinu isdoschana, zil tas lifumigi war tilt dorits. Katram der luhgumā peeminet, ja newaretu tilt isdota 5 gadu grahmatina, us zil ilga laifa tad tas wehlas paſi. Ta fa nodolli mafſatajam, kusch grib lahtigi if-

pilbit sawus peenahsumus, ar 5 gadu pases grahmatinu ir
tikai leels "lapats" pugadeem naudu mafsojot un gah-
dajot, lai grahmatina teek peesihmetz par samalsu, tad labal
nemt aiseen gada pase, nela grahmatinu, las ari pagasta
waldei buhs dauds patihlamali. Peetu gadu pases grah-
matinas der isdot weenigi seeweeshu lahitas un no nodolseem
brilhweem wihireshchu lahitas lozelseem, bet nodollu mafata-
jeem tas pawisam neweeta. Ja tomehr lahds nodollu maf-
atajs par warl wehlas dabuhit 5 gadu pases grahmatinu,
tad tam ari jaispilda wiifit lumigee pagebrejumi, las zetas,
to isdodot. Kas to eewehros, tam teesham nebuhs eemesla
schehlotees par pagasta walschu nepareisib, netaisnib, wai
winu darbibu eesagutchos birostratimu. R. Kalnmaest.

Par nodoklu inspekzijas darbibu Vidzemē.
Vidzemes nodoklu inspektori, lā jau finos, skinās deenās
fanahza us longresu Rīgā. Iis sāka longresa apspredumeeem
„Dūna-Btg.” starp zītu pārneids sešoschū išvilkumu:

Attejzotees us usraudstbu par krona semes nodolu (desetinu nodolu) pareisu un laikā išdaritu repartiziju zaur pagastu waldem un par sħa nodolu faneħtrigu iſdalischau, nodolu inspektoru longress nolehma luuġt krona palatu, lai ta pagastu waldem ilgadus preefuha pasinojumus pebz landraħtu tolegħijs finan par wi seem pahrgrossijumeen atsewixxlo semneelu mahju dalveru eewehriescħana, jo no scheeu pahrgrossijumeem aksarajas ari grossħas semes nodolu normas.

Zaht lat longreja tisa elustinats jautajums, pēc kā h
das sahrtibas lai peeturotees Vidzemēs
pagastu valdes pēc Iruņa un komunalno-
dolu peedīshīchanas no semneeleem, kuri pelnas
noluhlos ir aizgājuši us apgabaleem, us sureem ateezas
noteikumi no 23. jun. 1899. g., t. i. us apgabaleem aizpus
Baltijas gubernam, tapēdz la te apgabalu polīzijas eestahdes
leedsotees iepildit pogasta walschu luhgumus un turēnes no-
dolu inspektori nepabalstot Vidzemēs nodolu inspektoru
augšominētās nodolu peedīshīchanas leetās, tapēdz la 23. jun.
1899. g. noteikumi neatteiezoties us Vidzemi.

Kongress ieteizas, ka būtu it pareisi un dibinati, pē-
schķirt arī Vidzemes nodokļu inspektoreem teesību uz tabdu
pašču pabalsti nobokļu pedsibīschanas leetās, kādu bauba
zīti gubernu nobokļu inspektorī. Katrā finā longress nolehma
lubgt no teesīcho nobokļu departamenta pašlaidojumu schai
preešch nobokļu pareisās pedsibīschanas til swarīgā jan-
tajumā.

No Salaspils (Rigas aprīlī). Veens pats uzsībītīgs darbonis dauds eespehj us lauleem pagastā labu gara dīshni modinat un radit. Tā sawā lailā bijis Salaspils Nelaitsis Karlis Braunsleins ie bija vihrs, tas sawā dīshwes lailā Salaspils sābeedrigu dīshvi pabalstīja netik ween ar materialeem lihdseleem, bet ari wiisu sawu gara spēdīku, sawas finaschanas un sawus piedīshwojumus ar leelu uzsībītu un pašcīaisleedību išleetoja Salaspils beedribas labā. Kad wehlati yee Salaspils sahtibas beedribas „Labais prahīs” aplahtnes eedīshwojai aiz rāschadeem aisspreedumeem masak piedalījās, tad nelaitsis Braunsleins (tāku dedzinatawas ihpāsch-

neels) wiseem spehleem ruhpesäs, schai beedribat eemantot draugus un labwehtus zaur labeem isriblojumeem un stingru lahrisbu. Teatra israhdes, lora dseedofschana un daschadus zitus peewiljigus isriblojumus zildinot un pabalstot, winsatad ari isdewas, scho beedribu Salaspils sawā laikā pozelt us it eewehrojama slahwolla. Pehz scha wihra schierschanas noschis pasaules Salaspils ehrigelneels O. Jaunsema lgs wadija scheeenes sabeibrigā dsihvi ar it labām selmem us preelschu; weetejee slootajī E. Fürgen sona un A. Bokšča lgi, lā ari weetejas pagasta wegalais P. Fürgen sona lgs, bija Jaunsema fga uszichtige lihds-darbineeli. Bet togad, kur Jaunsema lgs zaur pahrzeestru gruhtu slimbu, fawas til wajadsgas atspirdstnachanās deht, us lahdū latzinu usnahmis meerigalu dsihvi, te wisa sabeibrigā barbiba atlal aplususe. Dseedataju loris isslihdis, schai gadā nodomotais garigais koncerts palījis atpakał, damu saweenibas basars — basnizas konsulturu ergahdaschanai par labu — naw tīgis isribloti, weeteja beedribā apstahjuschees preelschafā jumu un jautajumu isslaidroshanas walari. Jaukas zeribas te tagad sahī iuret us weetejo zentigalo slootaju E. Fürgen sona lgu, lā winsch schimbrischam usnems scheeenes sabeibrigā dsihvi no jauna pozelt un par to ruhpesäs, lā te drihsūmā foti taptu sperti — daudspusigakas, ar plashaldām darbības teefībam argahdatas fadrāudsīgās bēedrības dibinaschanas. — Bet lomehr Salaspils pogastā vispārtīgā sabeibrigā luslība rāhdas it lā bahtu wisai aplususe, tamehr scheeenes basnizas drāudsīsē, zaur weeteja ruhpīgā mahzitoja X. Mārnīža lga pastahjwīgā pamudinājumeem, noteek it dsihwa darbība. Top farihsoti weeni un otri basnizas fnehtī, kuros basniza no dascheem daudses lozelēem top slāstī pusčlotā pulēm un sakumeem, lā ari apdahvīnata ar svejēm un zitādam leetam basnizas grefnoschanai. Schahdā aissīstāmā jausmā te ari bībeles jwehīki tīla farihsoti 22. septembrī. Pehz scho deenā no sanzeles nolasītā pahrlata par draudses mihlestības darbeem no pagahjusčā gada rudena līhs schim pēhdejam rūdenam jaſpreč, lā Salaspils draudse ar sawu mahzitoju foti uszīgī un uszītīgi strahdājuschi kopā. Wisu wisādām wajadībom: lūrmehmeem, neredsīgeem, wahī-prahligeem, spitaligeem, schehlsīdīgn mahsu eestahdei un zitām wajadībām no pagahī. gada rūdena līhs schim rūdenam, t. i. weena pascha gada laikā, masā Salaspils draudse dahwinājuse wairal nēla 200 rubli, draudse pēsopī ari „bībeles kā”, nō kuras sagahīdā līhsdībūs preelsch bibetu un zītu garigu grahmoti besmalkas isdalishanas saldateem un zīteem truhīgeem draudses lozelēem. Preelsch basnizas jauna konsultura eegabdaschanas draudse ari jau sametūse lopā apmehram 100 rbl. Loti dauds masā Salaspils draudse ruhpējusēs ari par leelās „Kreivija ewang. Iuteranu draudschu palīhsības lāseg” pabalstīchanu; augšminētā gada laikā schi draudse schai lāsei par labu sawahlūse apmehram 60 rbl., bet wihs pēhdejos 10 gados wairak nēla 500 rbl. Bet neween eelschpus fawas draudses weetejas mahzītās X. Mārnīža lgs til pamudināšči barbojas, — winsch ari Salaspils beedribā preelschafā jumu un jautajumu isslaidroshanas walrus it teizāmā sahītā pabalsta ar preelschafā jumeem un daschadeem isslaidrojumeem. Togad winsch sahīz ruhpētes par Salaspils fariblojameem leelāseem behrnu frehītem. Beidsot tīl jawehlas, lā zentigee barbineeli vispārtīgā labā wihs puhlinos netaptu atlāhti weeni paschi par fewi, bet lā ap wineem lāftos ari wehītās zentīgas personas, lā uszītīgas pabalstītojas. — ra—

duma istaisa apmehram 20 rbf.). Tagad Glasmans peedfish no Wihlsnas to praſbu, kuru pehdejam neubus eespehjams at-dabuht no Toma, weenfahrſchi manas truhluma deht. Pee-ſchahdu parahdu peedfishchanas masal isglichtoti lautini reisam ta uſbudinojas, ſo uſdruhl ar apwainojuemeem pot gluschi ne-wainigeem pee leetas, peedfishchanas isvaritajeem: vriſtawam,

teesnesim waj polizijai. Lat gan lopā ar Glasmani bija eera-dees arī minetais Toms. — Uznu mahjā tabds ushudinajums nebija redzams: saimneeks un wina gimene isturejās pret leetu weenaldsigi un pret wiskem, tapat pret peedzineju, salpiņi un peekahwigi, tā ka, išnemot peervesto katastrofu, pat starbals wahrds netika dzirdets.

Aisfrankles pogasta wezalais: P. Hauptmans.

No Doles (Rigas aprīkši). Kēlavas upe, kura iestis
iz 3 attakku slābwoščem awoteem Kursemē — Wezmuščas,
Baltones un Merzendorfas mesčož, eet liblšču lotščem
zaur Kursemi — Widsemē un pee Doles eetek Daugawā;
scho weetu scheeenes un opfahrties eedsihwotaj; fauz par
„Kēlavas galu“. Bet „Kēlavas gals“ ari ir Doles eemihtneelu
leelalais saulskes zentrs. Te atrodas Doles bāsniza, draudses
skola, pagasta nams, abesta mahjollis, apteeka; te ari noteel
Doles-Pulkarnes Labdaribas beedribas sapulzs un isriblojumi;
te top ustureta ari pahrzeltume pahr Daugawu no „Kēlavas
gala“ us Doles salu. Bet buhtu javehlas, la schai weetā
ari uszeltu lahdū stek, lai laudis, fewischki, feweetees, jefotes
pahri us Doles salu un us „Kēlavas galu“, us bāsnizu,
waretu ūsām labjam islaht un eekahpt laiwa. Lahds pats
stekis wajadſigs ari otrā malā, pee Doles salas. — Jaunais
Doles pagasta nams pa ahreent wehl aissweenu stahw nepe-
lopts; ne to peenahzigi apstahda koseem, apgahdā ar lahdū
kreetnaku dahrsu, nedz ari te top preebuhwetas pagasta skihwera
faimneežibai wišwajabsigalas ehlas. — No weikaleem „Kē-
lavas galā“ atrodas 1 dīstrinavas, faveenotas ar wilnas
lahrstwi, 1 krogas, 1 maišniza un 4 wišadu pahrtikas pretschu
un drāhnu bodes. Tā tad „Kēlavas gala“ eerihlojumi, tā
redzams, ir tahdi, kuri noder nereen faimneežibas wajadſibam,
bet ari sadīshwes iſglīhtibas un fabeedrigas dīshwes paueiži-
naſchanai — un tatschou tas wiſs te wehl aissweenu noteel til
lehni, til mas eewehrojamā ūnā, la sche teescham un ūpri
ween buhtu jaruhpejas par lahdām pahrgrosibam fewischki ar
noluhtu us tħribu, labu lahtibu, dublino ūlu un ūlu uſla-
boschau zaur laipam u. t. t. — Te peerainams ari lahdū
mas eepreezinobs „alus monopols“. Lahds laulu alus bruh-
wetojs pehdejā laikā nonomajis wiſus krogus Doļe un Kātla-
kalnā un tais eelizis krogseneelus, kureem jaþahdod alus
newis waits ari is Riga, la agraki, bet tagad tikai no no-
mataja alus bruhšča. — Un nu wehl weenaldſibas un la-
welti garigas dīshwes un darbibas laulā „Kēlavas galā!“
Peeminešim te iſkai Doles-Pulkarnes Labdaribas beedribas
dīshwi un darbibu. Schi beedriba „Kēlavas galā“ sawā ju-
drīhs 12 gabu pastohweschanas laikā sawu darbibu, ūmu
isriblojumu lahtibu, wehl naw tā pazebluse, la ta ūpebiu
peewilkt pee libdšdarbibas ari scheeenes augstalus ūpebius.
Daschadi aisspreedumi un neustiziba pret scheeenes un op-
fahrties inteligentaleem eemihtneeleem un tapat ari scho peh-
dejī mineio kauschū atſchķirigā, weenaldſigā iſtureſchāns pret
ziteem scheeenes eemihtneeleem te nelahdi neluhto iſtlihdinat
aisspreedumus un neustizibas, te negahdā nelahdas labas
preelschibmes, nesazek nelahdas pamudinajumus ūbeedrigā
dīshwē, tā ka ta ūlingst weenmūlibā. Kaut ūchee ihsee aissrah-
bijumi pee doleneescheem modinatu waival paschapsinas,
waival energielas un lahtigas darbibas un glihtalas rihibas,
waival sawstarpejas zeenibas, — tad te teescham ari notiſtu
daschās pahrgrosibas — pagasta, draudses un beedribas dīshwē,
tad te ari waival ūzlos labeerībzibas skolās, nespēhineelu,
jeb nabagu namā un ari paschā pagasta namā, t. i. pa
eelscheeni un abreeni.

No Behrsones. K. mahasaimneekam 19. oktobri
vahrsahgeis stallimsteen is us issagis ehrselis. Sagseem
pehdas aisdina us Lihderes Kangaru talneem. — Muhsu ap-
fahrtrē ir pa 12 werstes gau zifa gabalu 4 bodes. Bes tam
K. muischaus lungs wehl griib eerihlot no jauna gada bodi
sawā muischā. Prinzip.

No Līsumas. Mumē līsumeescheem sēis gads buhē
loti plahns raschas finā. Mereto faijneelu dīrēd prahojam,

lä wareschot nomalsat muischä deesgan augsto renti, atalgoi kälpus un segt zitus isdewumus. Rudsu ewahlkums wahlisch, un labuma finā rūdsi daudi slīktak nela agratos gados — dascheem pat tāhdī la maišei nederig. Wasarajai slīpri lai- tejuščas fālnas, tapēz ari nebuhs streetnas fehlas nahlamam gadam. Linfehlas pa leelalai dākai febjai nederigas, tā sa fās jaegahdā no zitureenes. Kā us galwenalo eenehmumu avotu iastatas us lopšopib — us sveesta raschoschanu. Ua newar ari teist, la līsumeechi schim arodam nebuhti peegree- suschi nopeetnu wehribu. Teek abbolinsch, salbariba, bursani u. j. lopbaribai derigi augi wairak fehti nela pagahin. Leelala dala sāmneelu ir eegahdajuschi zentrifugas, lat tā pazeltu sveesta isnahlamu un labumu. Bet sveesta pahro- schanu, it sevisčki wasarā, apgruhtina tas aglāhllis, la misas pilsehtas no schejenes ir deesgaa tāhlu. It sevisčki Riga, leelala sveesta patehresčanas weeta, ir no mums lahdas 150 werstes. Tā tad latram fāwu masuminu naw eespehjams fwaigu esfuhit pilsehtā. Ua wasarā, karstā laīlā, ja naw streetnu usglabaschanas weetu — sveests ahtri saudē fāwu la- bumu. Scho apstahlli tad isleeto uspirgeji no laiminu pagas- steem (muhsu pogastā tāhdu naw). Nebuhti nekas slītz, la sveestu nenowezojuschos war pahrdot un patehre:aji to fwaigu dabū. Launums ir tas, la dascheem no scheem uspirzejeem naw pat naudas lo samalsat — peeteel ar to, la fāta: „la jaw un man iſees, tā es tew rehlinaschou“. Un tad noslaigojēs lihds tāhdam „kaupmanim“ trihs, tschetras reises, lameht sanabago fāwus rublischus. Beeschti ween dabū ari dīrdeit — no ta spainischa peetcuhla weenas, no ta diwu, un no tressha — pustresčas mahrzinas fvara. Galā, lab wiſu aprekini, ja jautā, par zīl nu eſi mahrzinu pahrdewis? Daschi no scheen lauka uspirzejeem nowed sveestu pilsehtā un to it weenahrscht pahrdod pilsehtas uspirzejeem, fādahedfinadami sveestu, jo pelnit grib weeni tā otri. Jāschaubas ari, wāj sveests „nepahdrāhīwets“ nahš pahroschanā no uspirzejeem. Wāj nebuhti wiſlabal, ja sāmneeli pa waitaleem fābeedrotos topū un paschi pebz lahtas sveestu fwaigu nowestu pilsehiā pah- roschanait — ar schahdeem „reibaneleem“ nemaj neeelaſ- bamees. —

No Mas-Salajes. Muhsu sawstarpejās garigās
dīshwes zentrs ir veetejā "Sawestīgā beedribā". Winai plātčis
darba lauls, ja ta grīb sawu usdewumu īspildit; ar fweedreem
buhtu jayuhlas winas dorbineeseem, loi fāneegtu dauds mas
apmeerinoschus panabklumus. Teik jau nu tas nebuht ari
darits schai eesablatāja plehsumā. — Nupat nolehma beedribās

prahwo biblioteku paplaschinat ar pehdejā laikā jaunisnahku scheem latweeschu raschojumeem, par fahdeem 25 rbt., sā ari apstellet daschus schurnalus freewu un wahzu walodās (latweeschu schurnalni wīsi teek aboneti). — Tad wehl waru atlahtibai finamu darit, sā 3. novembri minetās beedribas telpās tils preelschlassjumu un jautajumu wakars noturets, pedalotees wairal weetejeem flosotajeem ar preelschneumeeem par daschadeem us weetejo dīshwi atteejoscheemees jautajumeem. Te jopeesibmē, sā semā eejas mafsa ari masturigeem dara scho wakaru preeetamu. Peedalisimees ar tahdu paschu labwehlibu un interess, sā pehrn, wehrā nemdamī. Sā muhsu pedalischanās ir weenigā atmassa sħa wakara farihlotajeem. 17. novembri minetā beedriba isriħlos teatri. Wifas minetās parahdibas ar preelu un no fieds apfweizamas. — Pehdig iissolu wiċċabreju weħlejumos, kout muħlu abi tautas braxti, weetejee aħrxi — Velera un Rosita Igi nemtu aktiu walibu nee jautajumu iżżejjed.

No Bormana pagasta. 14. oktobris s. g. mums bormaneescheem tika wehleti amata vihri us trim gadeem no 1903.—1905. g. Par pagasta wezalo no jauna tika eewehlets tagadejs pag. wezakajs Vilmana lgs, ta ari par pagasta teefas preelschehdetaju, jau ilgus gadus salpojuischais schini amata tagadejais pagasta teefas preelschehdetajs Kopmana lgs u. t. t.

No Jaunpils (Widzemē). Now ilgs laiks pagājis, kamehr pee mums tautīša zemība un rošība modusības. Vēži tagadejā zīen, draudses gana eenahīšanas pamasmee mums modas dzīna, atmest tumsonu prahīnežības kanlarus un to weetā išplātit gaitschus, šķīm laikam tilki wajadīgus eestatus un saprāschanu par tautas siwari un winas dahrgumeem. — Kad no weetejo diletantu pulzīna fahīš iſtīlojamī nodibināties, allīšch preelsch labdarīgeem mehrkeem, pee sam ari lihdseja muhīu draudses gana labais

pamudinajums un pedalischanas pēc teatra lugu iswehles un lomas isdalot peemehroteem spēkileem, tad augļi neispilila. Preelsch Jaunpils ewang. luteranu draudses jaundibinajamās nabagu patversmes zeen. dr. gans nedaudz gados, zaur isriblojumeem ir sakrājīs 1800 rublus leelu kapitalu. — Schi gada saklumā notila jaunds Dseedaschanas beedribas statutu parakstīšana. Schim labajam pāsaklumam netruhla ori nelabvehsu, jo neba latram patīk, ka iehvījā kārtis stubritis wairak feltu un seidetu. Tapehz nav briņums, ka pirma jēem zīhnitajeem daudzreisēs japanes nepatīšanas un dašchabi ruhgtumi par visu publineem. — Pagājušā septembra mehnesi jaunapstiprināti Dseedaschanas beedribai tika noturēta pirmā dibinataju beedru sapulze. Par sapulzes vadoneem tika eewehleti: draudses gans Stefanījs un A. Rehmana lungi. Tad notila preelschneezibas wehleschana. Par preelschneelu eewehleja Ošu muischas dīmīfungu A. Rehmani, weetneelu — stolotaju A. Mestī; ralstwedi — A. Danovski, īaseeri — pagasta wezalo J. Klawinu; preelschneezibas domes lozelieem galdnēelu J. Timrotu un tirgonti G. Ošcu; dirigentu — draudses stolotaju P. Kaschu; kandidatos eewehleja: Kligenes muischas arendatorn P. Balodi, masgruntneelu P. Ausinu un stolotaju J. Klawinu, revidentos: Behrsmuischas dīmīfungu A. f. Sedku, Jaunpils muischas pahrwaldneelu J. f. Gedmani un pagasta ralstwedi J. Kalminu; kandidatos Kligenes wiķmeschlungu M. Schpihsu un krabi-kafes ralstwedi M. Seibotu; teatra komitejā mabzitaju M. Stefaniju, arend. P. Balodi un galv. J. Timrotu, labtibnekos — J. Purvīti, J. Volkovu, J. Galinu, P. Galindonu un J. Kunzi. Beedribai ir 61 dibinatajs. Beedru eestībaschanas nāudu apjomā ir 50 latvīši un 100 lukači, kā arī 1000 kopeki.

naudu nospreeda nemt 50 sapelias un no kuseem beedreem
gada malsu 1 rubli. Otra pilna sapulze tika natureta 13.
oktobri, starp zitu nahja apspreeschanā telpas preelsch beedribas
wajadisbam. Sapulze nolehma luhtg Behrsmuischas dsimtlungu,
dot sem finameem nolihgumeem sawu tulskā slahwoschā
pahiwaldneela mahju beedribas leetoschanā. Tā la tani
deena Behrsmuischas dsimtlunga nebijs mahjās, tad no
preelschneegibas tapa iswehleti tribs delegati: P. Aufinsch,
J. Timrots un D. Wollows, kuri lai ruhpētos par min
beedribas telpam, luhtg Behrsmuischas dsimtlungu un par
leetas resultatu pastnot nahloschā 3. novembri beedr. preelsch-
neegibas sebdes sapulzei.

Preechich Jurjewas universitates paploschi-
nashchanas un pahrbuhwem mahzibas apgabala lurators esof
lubdus no tautes organismoschanas ministra 54 000 rbt. Iredita

Ministrijas iisskaidrojums laukskolu leetas
Tautas apgaismošanas ministrijas pārvaldneiši lahdā leetā iisskaidrojīs, lā „Kurs. Gub. Aw.” sino, lā zaur tautskolu inspektora nolehmumeem par pagasta skolas pārvaldibas (zabīdīvāanie) užtizeschanu weenam waj otram no skolas skolotajiem, bes pagasta weetneku peelrischanas, nebuht neseelot aisslahrtas pagasta sābeedribu teesības, kas tām peeder pebz mahz. ust. XI. sebi. I. d. 3632. p. (1893. g. ijd.) teesība iżwehlet no lahdas skolas skolotaju fastahwa weenu preelsch skolas pārvaldibas, lā skaidra mahzibas leeta, pebz min. likuma pagastu sābeedribam neeederot.

Par d'shreenu pahrdoschanu zelineeksem weesnizas un frogos. Kurjemes gubernators ar 31. laru no 12. oktobra 1902. g. Nr. 7149/7156 Kurjemes apriku preesscheeleem pastnojis neteescho nodollu un kroa d'shreenu pahrdoschanas wirswalbes isslaidrojumu, pebz kurz alzis. nod. ust. (1901. g. isdew.) 625. pantas aishrahdijum par weesnizu, ebrauzamo weetu un tamlihdfigu eestahschu atswabinafschanu no ta pascha uslawa 622.—624, pantas no teistteem approveschojuemeem d'shreenu pahrdoschanas sind, ne-

do dot eemesla isplatit us minetam eestahdem aprobescho-jimus tirogshandas laika pehz 619. un 620. panteem minetam ustawu un la pehz pastahwojcho likumu gara preelsch tahdu personu wajahsbu aymerinaschanas, luras dsihwo, waj us lahud laiku usturias weesnizas, eebrauzamas weetas waj krogos, minetas eestahdes war dot reibinoschus dsehreenus ari ahrypus laika, las noteilts preelsch dsehreenu pahrdoschanas zitis eestahdes. Tapehz gubernators usdod polijjas eerehd-neem raudstreees us to, lai krogos neeek pahrdoti monopola waj ziti reibinoschi dsehreeni ahrypus noteilts laisa weetejeem eedsihwotajeem un wiwayrigi personam, luras atbraukuschas us krogu, lai ari no zita apividus, pachret tur reibinoschus dsehreenus, bet tifai teem, luri waj nu krogas dsihwo, waj ari us laiku, zauri brauldam, ir tur aymetuschees atpuhstees, waj ari palikt par nalti.

No Waldones. 15. oktobri te bija mesha gabalu issfolischana, us luru bija fabrauluschti dauds tirogotaju, wiwayraf schihdu, lurel tad ari zenas dina us augschu zit spehdami. Par daschu gabalu, lursch bija wehrtets us 800 rbi., fasolijsa lihds 2000 rbi. Daschi gabali wehl no pehrna gada bija palikuschi nepahrdoti, schogad par teem fasolijsa labu zenu, par dascheem simteem wairak neka bija zereis. Schihdinat pat par slalbras malkas meshu nelautrejas dot wiwaystakas zenas. Mehs newaram isbrihnitees ween, tur wini to naudu war is-nemt. Bilseftas malkas zenas lihds schim wehl nelo now zebluschak; pee mums tas gan ir augstas. Bitus gadus mehs ari warejam pa gabalinam nosolit un lahud grafs nopolnit, bet schogad i pee folischanas nemas netiskam. — Drawneelu Belmu (un newis Drawneelu, ka agrak bija rafstis) laudis jau feschus gadus melleja pa pflawas gabalam, jo no tam peeda-litam desetinam nefahdu pflawu neisnahi. Tagad nu mums gan ir zeribas dabuhi lahudus gabalus, bet zit lura mums isnahs, now wehl sinams.

No Wolguntes. 15. oktobri notila pagasta amatu vihru wehleschana us nahloscheem trijeem gadeem. Amatos tila eeweheleti schahdi fungi: par pagasta vezaks — Lorentschu mahju ihpaschneels J. Buscha lgs, par vezaks palibgeem — M. Behrsinschs, F. Grunsfeldis un J. Abis; par pagasta teesn-scheem — J. Ruduls un A. Schewitzs. Tagad waldes eewe-hletais fastlahws ir jauns, isnemot weenu personu. Iau sena no pagasta weetneekem tila eewehelets un no komisara lga apstiprinats par pagasta strihweri Jürgensona lgs. — Schi gada rascha ir pa dalai apmeerinoscha, pa dalai pat totti laba. Seemas sehja bija pawahia, salmos ta bija wareni auguse, bet agrā wasara usnahlfse wehtra ar leelo leetus gahseenu to fasita weldres, tā ka graudi isdewās masi un sarukuschi. Tur-pretim wasareja ir slavejama. Meeschti ir pahakti par ausam. Kartupeem rascha ir laba, daschās weetas it laba. Linti, lat gan pamaja auguma, tomehr beest. Sahle schogad miasala nesa isgahjucho gadu un tur tās molas ar issalteschanu. Wehl tagad, līhds 16. oktobrim, dascham labam ir atahls plawā. Dahrskopibā schogad mehs mas preela peedfibwojām. Seede-schanas laikā auglu koseem usbrula eenaidneeti, tas nopolistija tā lapas tā ari seedus. Reti augsti art aismetās, bet tee paschi bija masi, negahrdi un no tahrpeem issloschāti. Kah-posti lapās bija leeli, bet galvinas masas; tatschu dahrgās zenas to issihdsina. Sirni un pupas bija augumā un seede-schanā wareni, bet augku — nesahdu. — Nakit no 21. us 22. oktobri nodega sahdam no muischas semes nomineeleem atsewitschi buhweta ehla. Sadega wissas fainmezzibas leetas, 2 barolli, 1 telsch un wisa eekulta labiba. Saudejums ir leels.

No Misas. Mehß miseneekti waram leelites ar la-
leju un bodneeli baudsumu: us 2—3 kwadratverstem isnah!
4—5 kalejt un 6 bodneeli, no sureem yehdejem tilai weens
weenigs latweetis, ziti wiß schihdini. Saptotams, ka tahoos
apstahllos jaraujas lo nagi nef, jo konkurenze leela. Bits
pee putraimeem ber fahli flahf, kura gan ari naudu mafsa,
bet putra isnah! suhra; zitam attal poda swars nodilis par
pahra mahrzinam u. t. t. Wahedu salot, rauj ka lursch mahl.
Zelmaneeks.

No Saldus. Mums sāldeeneekem drībsumā atlai-
fagaidsams reis mahīšas baudījums: pee mums eegeenitais
Rīgas alteeris Roberts Tautmīhs-Behrīns ch-
ar fawu dramatislo ansamblī schejeenes Sāveīgā beedrība
karībāz dīnas iecībās saīdean o nāvāmbāz un smakādā-

farihlos diwas israhdes, festdein 9. nowembri un swehlddein
10. nowembri. Gestdein israhdis pirmo reis Saldu. Her-
man a Sudermania komedeju "Taurinu lauja",
tullojis Fr. Meerlalns. Iis Salbus statuwes ir parahdju-
schees dauds jaunalo laiku rassneeki, ishemot weenigt Suder-
mani, ar tenu salveneekem schoreis buhs isdewiba repashtees
tilai pirmo reis. Sudermans la dramatikis ir plaschi pasif-
stoms pee latras tautas un ari latwescheem zitur wina darbi-
naw sweschi, tamdeikt schi israhde mums sevischki eeivehro-
jama. Galwenalas lomas usstabfees Tautmihla-Behrfinch,
Selma Freiman un Emilia Kosrowslaja. Swehlddein da-
buhsim repashtees ar laudu jaunu originalu is modernas
dsihwes: "Sem es lodes ihvalchneeks", drama
z zebleenos no Roberta Tautmihla-Behrfinaa. Luga Niga is-
rabbito ar dsihwu peefrischanu. Pebz tam yeedewam felos
jols "Cas grīb prezetees?" — Swehlddein, 10. now.
pebz teatra buhs mafku balle. — Ta tad us redsefchanos
minetās israhdes Saldu! Amico.

No Grobinas un apkahrtues. Apluhlojot Grobinas un tas aplahrtnes isglichtibas stahwolti, us pirmā aju usmeteena mums schleetas, ka ta atrodas ne wisa! semā stahwolti. Jo, sā pilsehtīnā, tā ari latrā aplahrtējā pagastā ir sawa pīrimmabzības skola. Daschi, kui neapmeerinajas ar pag. Skolam un kureem apstahlti atwehlē, isglichtojas pilsehtas skolās, gimnāzijā, realskolā. Bet salihdsinajot tos, kas augschā mineto skolu isglichtibu baudījuschi, ar wišpahreju kouschu skaitu, atradīsim, ka muhsu pilsehtas un aplahrtnes eedshwo-taju wišleelāla data smok gara tumšbā. Metas no aplahrtējam pagastu skolam varēs lepotees ar to, ka winu skoleni, pīrīmseenneeli, cestahdamees skolās, pratuschi wiži pilnigi ap-meerinoschi losit mahies walodā. Buse no jaunpeeneenteem

floseneen prot folt wahji laſit un laba dala pawifam nebuhs pefawinauschees scho augsto gudribu. Bet netruhlſt ari taħdu, kuri sper wehl weenu foli taħlak un pawifam atturas waj nu wezalu waj zitū deħi no flosas apmelleħanas un tħiisaug l-ħdxiġi muħsu „mescha deħleem“ — isħiganeem. Duschus gan trubżigeen apstabbli pepspeesch u to, bet jid dauds top greħklois aix nevareiseem usslateem un tħiċċas nolaibibas! Pee mums wehl walda tee usfati, ja, ja mħabs tikfai peenew pеe eesweħtieħħanas, tad flosai waran atgħieejt muguru, lai ari buhtum apmellejx-schi flosu weenu seemu. Jo prahojam, ja „profifor“ waj skribweri neisnahlism, tad ari paħris gadu il-ġak flosu apmelleħsim. — Taħħadha meħra pee mums top peggopis otrs swariks isgħiġibas awois — laikralstu laiħħana, to taħħadha minn abonentu flait. Weetejja pasta nodakka peggħażi schaqdi laikralisti: „Denas Lapa“ — 7 (6) elf., „Rigas Avijs“ 7 (3), „Baltijas Weħslu“ 3 (2), „Latro. Avijs“ 91 (25), „Mahjas Weħsus“ 18 (6), „Peterb. Wo.“ 15 (4), „Tehwija“ 24 (4), „Semlopis“ — 15 (7), „Latweeħis“ — 11 (1), „Balħs“ — 5, „Liberische Zeitung“ — 18 (10), „Lüna-Btg“ — 7 (2), „Herald“ — 1, „Liban. Now.“ — 7, „Samoobras.“ — 6 un „Birsħew. Wed.“ — 5 esemplari. Ħelawas littois esemplaru flait paleek pasċu pisebħiha. Peewestee flaitli taħħadha, ja laikralstu laiħħana nebuħt netop apmeerinox-schi peggħo. Tamliħdixi għażi jaqbal aktar pagħi. Meħs wehl lab-praħt flopojja ar fawwara artawam preesx isgħiġibas weż-żiexħanas, bet ar weegħlu rolu sejjedojja „monopolim“ un „meesitħim“ par labu. Ja meħs fahdu datu no tħalli artawam, las Triq-piċċi top upureħas par labu, islektotum preesx derig u rastlu eegħda ħħanas, tad rastos pee mums waqt gaismas.

c) No zītām Līcēvijas pusei.

No Peterburgas. Telegraffisti jau aishahditalis eelschleetu ministra f. Plehwes sinojum s par waldbas sokeem pret 1901. gada nera schu aisham „Wald. Webstnei“ lahdas 17 drukas flejas. Schim sinojumam, ka „Now. Br.“ aishahda, esot leelala no shme nela tisai laislai to waldbas lihdskeku usslaitischanai, turi isleetoti zibna pret ueraschu, — tas aisker ari wispa hrefus jautajumus un satur aishahdijumus, no kureem war taisti flehdseenus par prinzipeem, no kureem ministris leelas wa- ditees sawa eelschejä politiku.

Ministris isslaidro glaschi atlahti, winsch newarot no-
kluet, ta pagahjuschä gada nerasha neween esot atlaibju-
toli filkti eespaidu us nerashas apgabalu lauku eedsihwotaju
lablahjibu, bet ari dewuse peerahdijumu par semneelu
fa im neeziflas lablahjibas stah wolkawis-
pahrejo pagrimfchanu. Preelsch truhkumzeeteem
wajadsigas labibas kopwairums pahrsneedis 58 milj. pudus.
No teem 28 milj. pudus wareja sadabuht no pagastu postu
labibas krabjumeem, waj eegahdatees us wispaarejo usturas
capitalu rehksina, tamehr 30 milj. yudu bij waldbai jayirl.
Waldbas isdewumu kopsuma preelsch labibas pirlschanas un-
ziteem eedsihwotaju apgahdibas soleem, tas bij wajadsigi jaun
1901. g. nerashu, fasneedsa $33\frac{1}{2}$ milj. rubkus. Wispaabrigi
ministris fon Plehwe atsibst jauna eedsihwotaju apgahdibas
lituma noderigumu, jaun kure luikum semineelu eestahdem teel
uslitta teescha gahdiba par lausu eedsihwotaju usturas waja-
djibu apmeerinaschanu, tamehr winsch ari neapslehpj scha-
lituma truhkumus. Pee tahdeem winsch peeskaita labibas
aisdewumus. Peinas sagahdaschana jaun atslahteem darbeem
pehz wina domam esot daudi swarigaka. Sinams, schi peinas
apgahdaschana neefot iswedama zauri bes dsihwas peedali-
schanas no semstu yuses, tapehz semstem schai sinä wajagot-
dabuht yilnigu rihzibas spehjibu. (Schö atsibschana „Now.
We.“ tur, eevehrojot leetu stabwolli, var loti swarigu).

Bīts swārlīgs ministra aīsrabījums atteīzas uz valsts un komūnu (sabeedību) rīdzību stāhvīšu labības krahīmu koncentrēšanu (kāspovēšanu).

Ari pee scha alstrabdijsuma „Now. Wr.“ peesibmē, ta
zaur to warot fasneegt jewischlus panahkumus kauschu apgab-
dibas ehrtuma finā. Semlopibas walstī labibas apgroßjumu
nolahrtschana, it ihpaschi labibas uspirschana zenam krihtot
un krahjumu isdalschana noluhsā nowehrst pahrmehrigu zenu
fasstruhweschana, apsolot daufs vanaklumu.

Beigās wehl sche peeredīstēm pēbz „Wald. Webstnescha“ ministra f. Plehwes alstrahdījumu par semneelu fainmeezību labklahjibas pagrīmschanu: „Pagahjusčā gada nerasha ir neveen astahjuſe ūoti nelabwehligu eespaidu uſ nerashaas aypgabalu lauku eedſihwotaju labklahjibu, bet ari nodewuſe leežību par semneelu lahtas eedſihwotaju labklahjibas stahwolka wiſpahreju pagrīmschanu. Bahedſihwota nelaime no jauna apsliprinajuse, kas mums par wiſam leetam wajadſīgs: atbalstīt semneelu lahtas eedſihwotaju ſafchekobijufchos labklahjibu, tapēbz ſa ſemes uſuras aypgahdības paleekama nodroſchīnaſchana zitadi naw paňahkama.“

"Now. Wr." schais ministra wahrdos eerauga I dauds apsoloschu aistrabdiijumu us eelschleetu ministrijas tuvalo us-dewumu, us usdewumu, tas waldibas eelschejai politikai dv-schat mirseenu.

— Gwardijas korpusa komandeers, generaladjutants Wina Keisarišta Augstiba Leelnaiss Pavels Alessandro-witsch, lä „Wald. Wehn.“ iſſludinats, 14. oſtobri at-laists no deenesta (исключается изъ службы). Wisaugustala pāvehole kara reforam no 19. nov. ſch. gad. nosaka: Wina Keisariſlaas Augstibas Leelnaasa Pavela Alessandrowitscha 79. Kuras lahineetu pulks turpmal sauzams par 79. Kuras lahineetu pulku.

— Turku sultana dāhwana. 26. oktobri pulstien 6 valstā Peterburgā pa Warschawas dzelzceļu eera-
does turku sultana adjutants, majors Heiss-Bejs, turšč at-
wedis 4 arabeeschu sīrgus, trijus galtschi pelekas un weenu
ruhsganas krabsas. Schee sīrgi no sultana suhtiti lä dāhwana
Vīnu Keisarissam Augstibam Leelnsaem Nikolajam Nikola-
jewitscham un Georgijam Michailowitscham.

Vretmehra komisija isstudina „Wald. W.“, la laikā no 12.—17. oktobram esot bijuschi dašči jauni toleras gadijumi Vladiwostokā, Chabarovskā, Nikolajevskā un Nefolkā Uzurijas apgabalā. Šo feschu deenu laikā bijuschi pavisam 11 fašlimschanas gadijumi ar toleru, no teem 7 Vladiwostokā un 4 pahrejās trijās pilsetās. Kwantunas apgabalā laikā no 11.—15. oktobrim naw bijuschi jauni slimibas gadijumi. — O d e f ā laikā no 11.—21. oktobrim wairs naw bijuschi jauni mehra schaubami slimibas gadijumi. No maja beigam līdz 10. oktobrim te pavisam fašlima ar ſeo ſlimibu 48 personas, no kurām 16 nomira.

Atlausas döschana semneeku aitgahjeem, eelschleetu ministrija, ta „Now. Wr.“ fino, preefchijuse gubernau preefchneekem aitrabdijumus. Atlausas döschanas teesiba peederes gubernas semneeku leetu komissjam, bet ar to noteikumu, ta atlauja aiseet dodama til personam, kurām ir ne masal ta 300 rublu naudas uj gimeni preefch zela un usturas isdewumu segschanas, kuri istaisot pa 25 rbt. uj katra gimenes lozelka, kas wezols par 10 gadem. Gubernas komissjai jagreesch wehriba uj aitgahjeju gimeni faslahju, neatlaujot aiseet tāhdām gimenem, kurām pee masadarba speks ir dauds masgadeju behrnu un darba nespējigu lozeliu, peelaishot isnehmuu til gadijumos, ja schahdas gimenes ir stipri turigas. Semneekem, kuri dabujuschi atlauju, pirms aiseeschanas ir jaissuhta weetraudschi pa weenam uj satru gimeni. Semneekem, kuri nodarbojas ar fihtruhpneezibu, amateem, sveju waj labotašcas lugneezibu aiseeschanas atlaujama ari tad, ja aitgahjeem pēeteek naudas til preefch zela isdewumeem, pee lam weetraudschi eepreefch naujasuhta. Tapat no weetraudschu suhtischanas un naudas lihdselieem preefch dīshwes war atswabinat semneekus, kurus atzina pee servis agrasi aitgahjeji, ja pehdejee apsolas dot aitgahjeem pahrtiku un mitelli, tamehr tee eerikso paschi lawas faimneezibas. Weetraudscheem no dīsimenes jaibrauz marta waj aprila mehnieschos. Semneekem, kuri dabujuschi no gubernas komissjas aiseeschanas atlauju, weetraudschu dokumentus un apleezibas par teesibu brault par pašeminatu zenu pa dīselzelu isdod semes preefchneeki (Balītā lailam gan semneeku leetu komissari, Ned.).

No Maßkawas. Paschstamà hu dinajumu un a bonentumekletaju schwindleru banda peh-dejä laifä bij sawu darbibu pahrzehluje us Maßlawu, bet sche pehz ihfa laizina apzeetinata. Blehschi sawahja studinajumus un pastellejumus preelsch daschadeem laikralsteem, bet it ihpaschi preelsch pavismam neesofcha schurnala "Werfössly Torgowij i Promischlenij Mir". Saure kahda neusmaniga lahtä peeremita agenta usrabdijumu wiſa habeeriba apzeetinata. Blehschu banda bij no daschadeem tirgotajeem un firmam par sludinajumeem un pastellejumeem efsaejeuse kahdus 11,000 rbt.

No Porchowas (Pleskawas gub.) Scha gada 18.
un 19. oktobri tika notureti schejeenes Wjasses peensaimne-
zibas slolā gala eksameni. Kuršu heidsa parvism s e f ch i
audseini, no kureem trihs latveesthi: Aleksandrs Ma h -
li n f ch no Grasdones, Teodors Melnba r d s no Lubanas
un Andrejs Leepi n f ch no Aderkascheem.

A. Krebsli, nsch

No Telscheem (Staanaas gubernii). Muhfu meestinaa eemihitneeli ir wairak schibdu, zittauteschu masaf. No scheem rehineeleem ir gan daschi amatneeli, bet laba vata no teem ir auglotaji, preischu schmugleri pahy robeschu bes muitas. 4. oktobri ap pulksien 9 valarā no tahdeem preischu schmuglejajem arzeetinaja lahdus trihs gabalus, pee kureem at rada selenas weetas daschadas prezess un drehbes, audeltus, shdu par tahdeem 4000 rubleem. Par wainigajeem tila sa stahdits protokols un tee faulti pee atbildibas. Ta la Leibe Libmans jau reisti sodits par tahdu nedarbu, tad teesa tam nospreeda weenu gadu zeetuma fodu, turpretim abeem pahrejeem joosteem latram pa 8 mehneshcheem zeetuma fodu. Daschi latweeschi pilsehtinā darbojas ta amatneeli, bet pa wiwu muhfu aypgabalu ir wairali semlopji, kuri dshwo publikhs pahrtikulustchi. — Sabeedrissa dshwo pee mums sweschaleeta, iopat ari lafamu biblioteku naw — ta tad dshwojam latris par fewi. — Nakti no 11. us 12. oktobra pa muhfu aypgabalu ploskjas stipra wehtra, kura issauza dascham ehlan jumtus, isgahsa pa mescheem wairak folus un fewischli daidschahdeja auglu lolu dahrseem un ogu kruhmeem. 13. oktobri no rihta Tschaldawas fabhischā, A. mahju dshwojamā ehla peepeschi tszehlas uguns, futsch fapostija dshwojamā ehlu un loimina liehti. Ehtas neaproschinatas un tapat ari mantas, zaur lo saudejums, las jaapeezesch mantas ibpaschueleem, kneedsas pee 800 rubleem. Uguns, ta finams, tszehlees no lahdas deenestneezes nepareisas rikoschanas, kura, ta dshwo, jauskhot pee atbildibas. — Scheenees literaneem sawa luhg schanas nama naw un ta tad jabrauz us Schaukeem, tad gribam eet pee Deewa galba, waj ari zittas lahdas darischanas ar draudses ganu. — Oktobra mehneshcha fablumā lahdas nebaltā deena yee mums nosuba jaunlaulais ebreju pahris, pehz kureem wezaki wehl tagad welli pehta. Nosuschanas zehlonis esot tas, ta jaunais wihrs no turigas gimenes un prezejis nabagu, zaur lo newarot sawas dshwot; zit finams, tad abi jauneschi nometschotees us dshwot. — ks.

No Keijewas. Awises issitudina seloschu general-
adjutantia Dragomirova deenas yavebli pa Keijewas
lara apgabalu: „Jahtneelu artilerijas divisijs schtaba
lapteinis A-ssis, las bija few attahwees a pafch-
fareiwus peelsaut, us lara list. 185. p. 22. febri.
1869. g. isd. ir isslehdams no deenesta, waj winam deenestis
pascham jaatstabi. Menododams schoreif mineto ofizeeri teefai,
es usdodu list schtaba lapteinam A. preelschä, esneegit 3 deenu
laila atluhgumos no deenesta, preteja gadijumä winsch ja-
stahda yeenahigai eestahdei preelschä dehi isslehdaschana.

Die Blagweschtchenkas un apfahrtne.
Wasara bija leetaina, labda reti lad bijuse. Laabs laiss ap-
metas tilai schi mehnescsha fabkumā, lamdeht weetejee sem-
lojji tapa lotti aislaweti labibas nowahlshana un wehl taga-
din (24. sept.) ta ir pilnā spehla. Daudsi schehlojas, ka
labiba polikuse sem uhdens un pubsi un ka leela mitcumu
deht newar ar maschinam plaut, kuras te top leeliski leetotas,
ja nemaldoš, tad dauds, dauds leelala mehrā, nela Baltijā,
kur tilai retumis eeraudissi pkausamo maschinu lihds ar kuhlu

sebjeju, bet te latrā sahdschā ir wairak gabalu, to semneeli mehds isslaidrol zaure to, la strahdneeli dohrgi lojamā laikā; tā par weenās desetinas kveeschu noptauschanu un fäseeschau malša ap 25 rbl, un ehst. — Blagoweschtchenstā dñshwe rit loti fluſt; schogad, pehz Mandschurijas dselsszeta atlakhschanas dñshwe scheit pawisham fluſa; wifur juhtas tā faschutums, tā truhlums un nogurums tā itrdsneezibā (weetejā), tā lugnezibā un wifas jītas pētnas nosareš. Wifur manama min dselsszeta nowillschanas spehja, pat Ushurijas dselsszefsch strahdā leelā mehrā masaf nela pirms Rinas dselsszeta atlakhschanas. Darba truhlums ari sche sahj jau few mahjas weetu rast, fewischki rudenī, tad no selta raktuvem isbrauz leels daudsums strahdneelu. Lihds ar darba (maisēs) truhlumu, gluschi dabigi, sahj waitrotese sahdsibas un pat sleplawibas ar aplaupi schanu, las agral te bija retu retais gadijums. — 22. sept. sch. g. bija skolneku lolu stahdischanas svehlti (sarihkoti jaun turistū iniziatiivi) weetejas turistū beedribas (sarū) jaunee riblotā dahrss. Pee lolu stahdischanas svehltieem peedalijas wisu schejeenes skolu skolneeli. Pehz darba beigam pehdejeem tapa isdalitt salbumi. Bil prezigi un apmeirinati jūtas sche nohloschee pilsoni, aismirsdam ipeleso ildeenisçkibū, sahdu brihiūn pawadidami dabas mahtes telpās! — Sahlot ar 1. olostobi beidsas lugoschanas laiks un sahlas tā fauzamā „распутица“, lura westas lihds dejembra mehniescha fahlu mam. Pa scho starpu mehb nesanemam neweena suhtijuma, ishemot weenlahrschas webstules; pehdejds top westas us sigras muguram pa lalnem, samehr upe (Umura) pilnigi aissalst un top tā satiksmes zelšch deriga. Lad jašanem wisa pa zetiba, samehr lo sagaida iš Eiropas. — Schowasar dñshwes gaitu druhmi beidsa diwi latweeschi: wezakais mehrneels (topograss) J. Skarnels un lalnu eerebdnis J. Swings noslihla straujās lalnu upē Selemischā. Abi zeribu pilni jaunekli bija dewuschees tablajā fiveschumā loimī meslet, bet tās weetā atrada — druhmo nahvi . . . Duseet saldi latwju dehli aufslas Sibirijas kalnajos! Roberts P.

Mo Riga.

Rīgas mahzības apgabala tautskolu direktori un inspektorū sapulze, lā „Rīschl. Westa.” finis, tilschot notureta Rīgā, 4. novembrī šob. g.

Nigas Latwieeschu beedribas Lauksaimneebas sapulzi natureja 17. olobri, kur us deenās lahtibas bija trihs preefschlorum: "Par sehlas labibu". "Par peensaimneebas lufeem" un "par lafamo galdu eetiklochanu". Pee pirmā jautajuma J. Wagners bija ifstrahdajis garaku preefschlorum par sehlas labibas audsina schau un iswehli, kuru sapulzejuschees noslausījās ar leelalo usmanibū un greešdās pee preefschloritaja pehz dascheem paslaidrojumeem, kā ari issazija sawus peedīshwojumus un nowehrojumus, kuri gandrihi visi apstiprinaja preefschlorumā isteiktās domas. Bija eenahluschas ari daschas finas par sche gada raschu un daudzi aissrahdijs, kā Seemei-Widsemē wasareja til wabji eenahlusēs, kā laisam newareschot sehlas isleetot un sehla buhschot jaegahdajotees no zitureenes, fewischki leels truhlums, rābdotees, buhschot pehz strau un vihku sehlas. Jautajumu wispusīgā pahrrunajot Nodaka nolehma isslaist uztizina jumus, kur lat peeteizas lauksaimneeli kam sehla buhtu wajadīga, kā ari tāhdi, kureem sehla buhtu lo pahrdot. Nodaka tad usnemīces vidutaja lomu un peeprafsitajeem pasinos, kur laba sehla dabujama un par lahtu zenu. Bet lat nebuhtu sche jaaz pulzejas wisai Nodakai, tad nolehma eezelt komiteju fostaħmoschu is 4 beedreem J. Reinsfelda, J. Wagnera, Fr. Lassmana un P. Wihtolina, kureem lungēem jaruhpejas par sehlas labibas jautajuma tāhlaš wirisschanu.

nahza pee gala flehguma, ja wißelmingali schini leetä waretu rihkotees, ja mums buhtu peensaimneezibas instruktors, het tä ka tahdu schimbribischam mums teuhlist, tad pahreunaja jautajumu waj Nodakai nederetu kahdu derigu landidatu suhitit uahrsemem, tuerch tur peenabzigas eestahdes isglihtotos. Moslehma schimbrishcam eewahlt finas par noderigam personam.

Tad pahrspreeda jautajumu waj Nodakai ari nederetu peedalitees pee teem darbeem, kas no waldbas usdoti ispreest laulfa im neezibas wajad si bu komiteejam. Par scho swarigo jautajumu wareja jau pasneeg daschas interesantas finas taifni daschi fungi, turi ta spreedeji bija peedalijuschees aprinka komiteejas. Sapulze atrado scho jautajumu par loti swarigu un tä ka augsta waldbiba taifni wehletos wißbagatigalo materialu sawahlt, tad nolehma ari pee sha darba peedalitees un pirms eewahlt finas par aprinku komiteju darbibus panahlumeem. Beidhamo deenaatsahribas punktu atlisa us nahkoscho sapulzi.

Tauns isgudrojums. Wagonu fabritas „Phönix“ galdeņels Reinbergs isgudrojīs sawadu klosetpodu, kahdus leeto wagonu, tā arī twailonu atēju weekās. To podu sistema bija toti teijama, kurus lihds schim taifīla, bet Reinbergs to isgudrojīs dauds veenlāhrschatu. Isgudrotajā savu atradumu nodewis pahrbaudīšanā vee augščminetas fabritas waldeš un teescham tas israhdiject netil vēen par derigu, bet par toti teigamu leetoschanai. Schee podi isnahlschot eeweħrojamī lehtati, nela lihds schim leetotee podi pebz sistemas „Petrosolina“. Tā tad muhfu tauteescha atradums teescham pelna eeweħribu un daschnedaschadee atradumi dod leezibu, ta arī masak isgħiliktotee spehji lo isqudro. K. Z.

Nelaine us jubras. 24. oktoobri poliisjat siinaja triibustatu buru luga „Aurora“ kapteins Johnis Werneri, sa 11. oktoobri Seemeela juheä wina lugis no wehtras mehetats tizis dsühts us seemeleem un ap liniju 56° 13' luga sehns, Edwards Preeditis, peeralstits yee Salazes pagasta, eelritis juheä un noslihjus, jo matroscheem nebijis eespehjams wina glahbt silpräs wehtras un leelo wilau deht. n

Ilse Friedrics, no lisenja smagi pemeštečja jaunā
seewa 26. olt. eeradās redalzijā un fanehma tās artawas, lo-
libdszeetigās ſrois zaur „D. L.“ redalziju bij eemalzajuschaas
preelſch winas mahſlīgo ſahju atjaunoſchanas. Wina iſſala
dſili ſajustas ſirſnigas pateizibas wiſeem, it wiſeem. Zaur
ſcho publikas leelo lihdsjuktibū wina atdabujuse atpatok
ſawus lozellus, kaut ori mahſlīgus. Lai par ſchabdu dabvauu

waretu ihsti issazit sawu pateizibu, preelsch tam truhst daschreis
ihsto wahrd. Ladeht wehl reist: firsnigu valdees!

Ilse Friedrichs ir kurzemeeze, birmuje webgalneese un
preelsh laahdeem astoneem gadeem atnahkuje us Rigu. Sche
wina apprezejusēs ar atslehdjsneku Indriki Friedrichs, kurz
peederigs peē Telschu Padures, Aisputes apranti. Un gadu
wehlaū notiluse breenīgā katastrofa.

1896. gada 8. februāri wina nesuse pusdeenu savam
wiham, kursch strahdajis pee Dwinskas stazijas atronoschā
dselszela darbnizā. Romanowa eelā pee treschās pahrbrauzamās
weetas tai jaet pahri par dselszelu. Wahrti ir wakā, bet
manewrejochās maschinās eet schurpu un turpu. Kas schai
weetā dselszefam buhs pahri gahjis, tas ari sinās, sā tur eet.
Wina gan natura ajs manewrejochās maschinās, bet vaudsi
newikas, jo wahrti ir wakā. Te us reist winu las pēspesē
pee semes. Karstas tirpas ween winai pahret pahre lauleem
wina it labi reds, ta ta ir lokomotīva, las winai pahret
pahri un pate pee sevis nodomā: zilz laimigi tas ir isgahjis
Winai, lubš, eesfaujas prahā, ta lokomotīves besshi ween
pahbrauz zilveleem pahri, bet tee paleel fleeschu slarpā neastisti.
„Paganam jaunā seeva . . . abas lahjas nobrauktas“
Ta peesteiguschees laudis eesfaujas. Winai schee wahedi islaufas
ta tihā neprahiba. „Kut tad man ir abas lahjas nobrauktas,
lo juhs runajeet?“ Wina us rolam atspeedusēs mehgina
peezeltees, bet neteek no semes nost, ta nahl wīnai pretim
tuval un tuval . . . „Wina beigtā, nesin lo runā . . .
ta sadīrīt skaidri, lo laudis runā. Tad wina teek zelta
nesamā kurvi, dselszela schandarmi mudina, lat ahtei jo ahtri
steidsas us dselszela slimnizu. Pagihbuse wina wehl nav,
bet prahti gluschi apmulsfuchi. Tad winu sagrabbi breesa
migas greefigas fahpes un leelas fahpes. Wina sau, lat
tai dod dzert . . . Winas wihrs, kam padota fina atsteidsees
no darbnizas un pasneids winai glahsi uhdena. Un tad wina
suhd samana.

Seschus mehneshus wina fogulejuſe slimnīža un diwai reises iſturejuſe ſahpigas operazijas. Tad winai peelikas ſola ſahjas, kuras ſchimbrihſham teel atjaunotas. Lai gan ſmägeen ſoteem, wina ar tām eet tapat lā ar weſelām ſahjam, tila druzjin uſ nuhjas atspeeduſes un ahtri peekuhſt. Schimbrih ſham wina 26 gadus weza. Behrnu winai naw.

If Rīgas raibās dīshwes. Vērnavas eelā dīshwa wairak tschigani, kuri nodarbojas ar krabjschanu un misadeen nikrem. Schinis deenās vee teem aissgabjuſčas trihs jaunawas un wehlejusčas, lai to iſſihleitu. Bet tillsihs minas tilusčas vee tschiganeemi iſtabā, te ari tuhlini tschiganeetes un winu tehwini jaunawam atnehnuschi naudu, gredsemis un gribejuschi nowilkt ari wirsdrehbes, bet kad sās sahluſčas biehlt un raudat, tad iſgruhduſchi ahrā no iſtabas. Divas no jaunawam tā iſbaidijusčas, la tagad gul uſ ſlimiba gultas. — Terbatas eelā, kahdā grahmata pahrdotami ſchajās deenās eegahjuſchi trihs jauni knauki un sahluſčas ahtri pagehret grahmatas un ralstamas leetas, tā la weikalneels gandrihs nepaſpehjis aplalpot — bet tuhlini ar weens no teem iſcheepis daschaſ grahmatas un paslehpis sem mehtela. Weikalneels to pamanijis un fagrahbis blehdi tomehr tas iſrahwees un, mehteli pametis, aijmuzis; ari ablihdsbeedri aiflaidsches un weens no teem wehl peemirſi ſamu leetus ſargu. Schahdi krabjschanas usbrukumi i wairali atgadijuſches ſchinis deenās. — Kahds ſweſch ſchihds (wehl lihds ſchim naw iſhti ſinamis, kur wiſci peerder) bija eeradees Rīga un ſahzis uspirkt ſagtas mantas bet meiſteru drihs ween peelehra un vee Rīgas-Orlas dſelzeta wofſala to apzeetinaja. Pee wina atrasti ari miſni ſkaidu maiſini, las gan peerahda, la ſweſchais peerder pe ſelta ſlubisteen. — Esplanades laukuma apkahrines eelast jau teek apgaismotas ar Waschintona lampam, zaur to tajt tur publita eet ari wehlakos wakaros, bet tā ka laukumi ſidus wehl naw apgaismots, tad ari wasankeem tur patihs kama weeta. Nakti no 24. uſ 25. oktobri labdam D. īgan lihds ar abeem dehleneem usbrukuſchi diwi tehwini laupi ſchanas noluſklā, bet par laimi tur gadijees eet daschein jaunellem, kuri negehlius iſbaidija un tee aifmula. — 23. oktobri pa Rīgas-Orlas dſelzetu ar walara brauzeen eeradas Rīga kahds pasacherris B. un wofſala ſahzis omuto ar diwām nepaſiſtamām ſchihdeeteni, kuras L-ū iſomulo juſčas no labatas 500 rubliſ. — Kahds weikalneels 25. oktobri vee Leela pumpja nopiržis diwus ſpainus ſweefia lura pahrdeweis iſrahdijs buht lauzineels. Bet ſafin nu — wehlak ſweefiu iſmehginot, iſrahdijs, la til aplahrt tihrs ſweefis, turpretim eelſchā nelam nederigs maiſijums. — Tan paschā deenā no teefas ejot mahjās, kahds Sch. fagreſis a naſti B. til ſliyri, la tam eelfchus gahſcas ahrā. No ſeegums iſdarits par to, la B. nam ſham par labu leejinajis. — Rīga, la jau leelā vilſehlā, teescham ir deesgandauds taħdu nabagotaju, kureem truhliſt maiſes garoſas, de īla lat to ſina? Daschs nabadsinſch zeefch, turpreti blehdi bagatneels ſanem nabagam nomehlius graſchus. Schahdi īla kahds par wahrguli uſgehrbees tehwinsch mehdſis ſchah un tad uſ dſelzs tilta, Jelgavas Ahrrigā un ari ſchur tuijtur pa Pahrdaugawu nabagot, bet pehdejā lailā tomehr iſ ſkaidrojees, la nihtulis ir bagatneels un per tam ari mahjās ihyascheels, kura dehlam ari ſawi weikalſi. Tagal bagatneels gan nelo uſ preelſhu ar nabagoſchanu nepa nahlſhot, jo winu jau labi paſihſtot. — Grohdeen, 27. oktobri ap pulksien $\frac{1}{2}$ º walā, uſ leelas Balifadu celas kahdai pawezat D. īdsei, kura meerigi gahjuje no paſta gaſchanas mahjās, peſteidſas kahds vihreets, ne wahrdna ne teiſdams, norahnis wirſegu (willainu laſotu) un aiflaidska wehliſch. Peſteiguſches paſihgi to waits nepaſpehjuſch ſokert.

Ruqueeziba.

Nigas Eugeeziņa 1901. g. Kā no bīschofs komitejas tirdzniecības nodakas iedewuma par 1901. g. redzamības Nigas tirdzniecības slote veeminētā gādā bij apmehran schahda: a) 211 buru lungi, lopū 26,465 1/2 multas lastes un proti - 4 barlas ar 1193 1/2 lastem, 45 triebīmasti schoneri ar 8012 1/2 lastem, 1 weenmasti schoneris ar 272 lastem, 81 gafelshoneri ar 6256 1/2 lastem, 2 schoneri ar 194 lastem un 78 triebīmasti gafelshoneri ar 10,537 lastem; b) 119 tvaiki un proti 101 krūbūni un 18 rati tvaiklani, lopū ar

5793½ sirgu spehleem un 10,856¼ muitas lastem. Tirds-neegibas satilsmi ar baschadam oslam no teem ustureja 8 d'selsu un 13 tehrauda twailoni, lopä ar 3578 sirgu spehleem un 10,010½ lastem un ka wilzeju twailoni un upes satilsmi ustureja 96 d'selsu twailoni, no teem 18 rata twailoni, lopä ar 2215½ sirgu spehlu un 845¾ muitas lastem.

Rigas tvaitonis „Generals Totlebens“ pee Talerortas nesen usstreibjis us sektla. No Rigas issaultee glahbschanas tvaitonai „Düna“ un „Solide“ naw warejuschi winu glahbt. „Totlebens“ no wehträs aisdsihts wehl wairak us semes puſt un atronas schimbrischam 1 wersti no malas un 11 werstes no Pernawas atstatu. Preelschejai ruhmei us almenainas grunts issists lahdas apmehram 10 pehdas leels zaurums un uhdens schini ruhme atronas $7\frac{1}{2}$ pehdas augstumā. Ari palatēja ruhme pilna uhdens. Kapteins Tschultsens un luga laudis, lahdas 18 personas, paleek us luga, samehr glahbschanas darbi buhs galigi atstahti. Tvaitonis „Totlebens“, lä dsird, apdrošinatis Kreežu apdrošinatschanas beedribā preelsch jubras, upju un faussemes pretschu suhtijumeem par 70,000 rubseem.

Liehsmastu schoneris „Gubernator Sinowjew“, kapteinis Tammesors 8. augustā pēc vež. sīla išnādzis no Daugavas Walar-Indijā ar krabju loku lahdinu, sasnedsis 9. oktobri pēc vež. sīla Hamburgu. Liehsmastu schoneris „Kolumbus“, kapteinis Kleinis no Kristenestates, Somijā, iſeedams 19. septembri sasnedsis 20. oktobri Kardiffu. Gafel-schoneris „Baltija“, kapt. Bluhme no 7. oktobra atronās jēkāus Bonefī, Anglijā. Augiš 16. oktobri saduhrees ar danu buri fūgi „Wilhelm“ saudejis liihverbomi. Sadursme noslīkuse winpus Falstera Sunda aiz beesas miglas $\frac{1}{2}$ nakti. Kuga laudis liihverbomi iſlabojuschi un zelojumu atkal turpina.

Rīgas oštā pehdejās deenās manama deesgan leela rožiba, jo kugi pehdejās deenās peenahšt ihsti leelā flaitā. Loti dauds no teem broulufchi pehz labibas, bet ta atkal pa leelakai dafai wehl nemas naw eradusēs Rīga. Wairakeem lugeem iabrouz projam ar puslahdinu, dashti atkal gaida uš lahdinu, lursch teem teel peedots pa druzzinai. No pusokobra gan labiba pa dselsjeku sahš peenahst dīshwaki, tā no 19. – 22. oktobrim peenahlfuchi libds sahdi 400 wagonu labibas. Libds 24. oktobra pušdeenai Rīgas oštā peenahlfuchi pawisam sahbi 1511 un isgahjuschi 1486 tugi. Ari plotti pehdejā lailā nonahš no augšcas deesgan leelā flaitā, tā sa schogad libds 22. oktobrim bija peenahlfuchi pawisam 8208 plotti.

No ahrsemem.

Eiropas politika tahlajos austriumos.

Lihds pascham pehdejam laikam top grahmataš un
laistrastos sludinātis, ka tātlo austrumu tautas esot dīshwo-
jusčas pilnīgi pastahwigi, ka starp winām un reetumeem
nav pastahnejuse nekahda zīt nezīk ewehrojama satīsmē un
ka wehl lihds schim winas neatstahi nekahda eespaida us
Girovas kulturu.

Tuwali pasaules vispahrejo wehsturi apštatot, mums jaahl pee atšihšanas, ta schahdas domas ir no pascheem pamateem nepareisās. Salihdsinot tīkai kulturas augus un mahjas lopus pee reetumu un tahlo austrumu tautam, mehs jau redsam tahdu lihdsibu neiveen pāschā pirmatnejā ūaim-neežibā, bet ari lopu un augu nosaulumos, ta kaut kahdas satīsmes wairs newaram nolegt. Bet tā ta nu sausmes zelsch us tahlaejem austrumeeem ir gruhts un tahlsch un satīsme ar tureeni wareja notilt tīkai ar daschadu starpneeku valihdsibu, tad runajot par scho jautajumu mums buhtu ja-nodarbojas ar dascheem wehstures ūklumeem. Tadekt pah-reesīm tublin us teesco un praktiskalo juhras zelu.

Websture mums stahsta, sa jau paschä muhsu Widus-laiku sahlumä kineeschu tirdsneezibas fügi nahfuschi neween lihds Indijai, bet ari lihds Elfrata un Tigris grihwat. Reetumu asiateschi un europeeschi ar saweem masajeem fugischeem un pee tam wehl bes kompaşa newareja til leelä taahlumä usturet tirdsneezibas satilsmes. Behz kineeschu preelschishmes drihs ween ari arabeeschu sahla buhwet leelus lugus un dotees us tahteem austumeem. Ari kompaşa, sa domajams, winti buhs ainsnehmuschees no kineeschem. Neigä laitsa arabeeschu fügi sche jau eenem walodoscho weetu. Euwalos apstahlkus eewehrojot par to ari nebuht naw jabribnas. Bagata un leelä Kina wareja peetilt pate ar sewi un ta sa nu winas aplahrtnä dsihwoja tislai meschonu tautas, los laupi-schanas noluhtä pastahwigi usbrula kineeschem, tad Kinas waldiba ne labprahrt gribaja usturet satilsmi ar wijsadeem laimineem. Arabeeschu turpreti, sa jau tuhsnescha eedsihwo-taji, bija peespeesti mellet pahrtlu ari ahryus sawas semes un tahda sinä tad ari tirdsneeziba ar hwestham semem bija wineem swarigakais dsihwes usdewums. Ta tad wint paleek par starpeneeseem starp tahtaseem austumeem un Eiropy. Moutureenes winti pahriwed us reetumeem kompaşa, schaujamo pul-wei, ralstamo papiru, fidkas finas par grahmatu drulaschanu, daschus ahrstnezibas lihdsellus, alkimijs un daschus wehl ne-paishlamus atradumus matematilä. Kahdu eespaidu wiss tas attishabja Eiropy, ir jau mums finams no webstures.

Ba arabeeschu gelu dris s' tadas ari schihdi us tahla-
jeem austrumeeem, lihds beidsot par abeem nem pahrsvaru
malajeschu tauta, las apdihwo A'sjas deenwidus-astruma
slubri.

Up feschpadsmito gadu ſimteni tahlo austrumu tirdsnee-
ziba pahret portugaleeschu, ſpaneeschu un holandeeschu rotas.
No ta wifa nu waram redset, fa fatifme ar kinu un ap-
fahrtſam walſtim ic fahlfusēs jau no foti ſeneem laikem un
atnefuge ari daudſ un daschadus labumus. Wifwairak pelnas
pehdeja laika gan ſche lailam buhs ſmehlusches angli, luxi
ſche rihtojas wifu dewinapadsmito gadu ſimtent. Kameht zitas
tautas bija aiffnemtas ar eelfejeem nemeeteem un ſawſtar-
pejeem fareem, tilmehr angli pelnija ſawus miljonus tahtajos
auſtrumos. Gan jau Napoleons pirmais bija teigis, fa
klusais oleans reif pasaules wehſtire ſpehleshot tahdu paſchu
lomu, fa Widus juhra Ciropas deenwidos, bet tilai angli, fa
jau teiltz, bija jau pee laifa nopratuschi mineto nosifmi.
Muhsu deenās, tirdsneezibai un ruhpneezibai attihſtotees, if-
zehlas ari leelala fazihſte iſdewigu tirgu dehſ un ta tad ari

xitas walstis sahxa greest wehribu us tahtajeem austumeem. Frantschi, ta finams, eenehma Annam un tagad grib aisenmt ari Kinas deenwidus preelsch sawam interesem. Wahzeeschi ir eenehmuishi Kiao-tschou ostu seemelu Kina un doma eekarot saweem tigreem tureenes aplahrtai. Seeme Amerikas Sawaynotas Walstis atuehma spaneescheem Filipinu salas un doma no tureenes twotees Kinal, Korejai un Japanai. Angli tura Tung-dszi-kiang upes eeleju la par sawu peedrumu un prahio winu saweenot pa dselszetu ar sawu Birnu un Indiju. Schahdai fina nodibinajotees wifa Asijas zentral angli wehl grib isplablit sawu espadu us Tibetu, Mandchuriju, Koreju un Japanu. Italija gribjea eenemt Sammen ostu Tu-dsien (Tu-lien) prowinge, kas atrodas Formosas salai preti. Dani pa wisu Kina ir dabujuschi sawas rokas telegrafo pahrwaldi. Wispahrigi satra walsts zenschas, ta winas peederigi dabuhu Kina jo walrak tirdsneegibas preelsch- rozibas, dselszetu buhwes, un mineralu ismantoschanas konze fijas, wisadas eerehdnu weetas un misionaru stazijas. Wisleelakee plani ir Japanai. Wina Kina grib willt pirmo un leelalo lomu, noslekt ar winu draudzibu un tahdai fina no dabinat dseltanabs rabsas aissardzibu pret europeeschu usmazhibu. Schahdai idejai peehrt ari dauds europeeschu idealisti un no pirma usslata tas isllausas ari gluschi pareisi un teizami, bet mums gan nebuhtu jaaismirst, ta dseltanabs rabsas kulturas un titumiba stahn wehl dvili sem europeeschu kulturas un titumibas un schahds lauklis pasaules kulturas uswaras gaita ir wisadai fina aplarojams.

Wissleelakas nepatishchanas no schabdas rihsloshchanas draud muhsu leelai tehwijai, Kreewijai. Lai waretu nodibinatees us zeetsemes un tikt par leelvalsti, Japana wifadā sīna grib eenemt Koreju. No scheeenes wina luhlotu pahwäldit par Mandschuriju un aprobeschot Kreewijas nosliprinaschanas tahtajos austrumos. Angt, la Kreewijas pretneeki, schai sīna neween lauj Japanai pilnu valu, bet ari, kur svehjams, winu pabalsta. Wisu to eeweherosot mums jaatsibī, la muhsu tehwijas usdewums ir neween gahdat par sawu droschibu un nahlamibū tahtajos austrumos, bet ari west zihau wißpahrigas kulturas labā.

Par Anglijas kara floti.

VeidSAMOS mehneshos anglu Widus juhras lara flote tiluse eerevbrojami paleelinato. Perzi jauni lara fügi „London“, „Formidable“, „Implacable“, „Bulwark“ un „Venerable“ tai peenahkuschi läht. Katris no teem ir 15,000 tonnu leeli. Bes tam wego, maswehrtigo kreiseru weetä ir eeweetott jauni, dauds isturigali fügi. Leel-Britanijas Widus juhras lara flote fastabiv no 68 fügeem. Proti, no 15 pirmas läses lara fügeem, 13 kreisereem, 36 torpedu positiageem, 2 torpedu noliktau fügeem (ar daudSAM torpedu lai-wam) un no 12 masak wehrtigeem fügeem.

Anglijas lanaļa flote ar 6 lugeem un 6 kreisereem pēdalījās vee nupat notiņuscheem manewreem Widus juhrā. Schimbrischam sapulzejušches tur pavism 80 angļu laraugi. Par angļu lara flotes manewru isnahkumeem Widus juhrā cījījali wehl nelas naw tījis flots un warbuht armas las tīls klajā laistis. Jo admirālitate tāhdas finas patura vee sevi.

No kabbas zitas drošas pusēs ir finams, ka vispirms faweenotās flotes tīla dalitas us diwām gandrihs weenlihs figi stiprām dafam. Uzdevums latrai bija otru pahrēpēt. Preelsch ūha nodoma isveschanas tīla lanaļa flote 4 laujas lugeem un wairaleem Widus juhras kreisereem pastiprināta. Par flotes intensitāti manewru iedzīvotais cilvēkis vēlāk

Par s̄ha interesanta manewra ijdōjčanōs attlahtiba nelas now finams.

Otrs mehginojums bija pretineela eelenkschana Argostolas vīšo ar diwlahrt leelatu spehku. Leelato ūotes datu wadija Widus juhras wišspawehlneels, admirals Domwils; mosalo prinzis Ludwigs fon Battenbergs. Prinzis mehginaja wairak reises nakti pretineelam isbehgt. Bet ween-mehr wiash tapa pamanits un dīshts atpalot. Kamehr heidsot tas winam tomehr zaur wiliibū isdewās. Atkal nakti laitū tas subtilja is ostaš fawus ahtrakos kreiserus un torpedu posilitajus. Pawebleja teem eelenkumam islaustees zauri un eenaidneelu aishwilinat. Schee fugi bija wairallahtigi ap-gaismotti, loi eenaidneels domatu, ta ta wiſa slotē. Un tas wiham isdewās. Kamehr eenaidneels domato sloti wehlejās soķert tīlmehi prinzis ar leelako suau kaitu ismuša.

Ari ar 23 meglu leelstreiseru buhweschanu ir loti us preelschu gahis: „Sutley“, 12,000 tonnu leels, nabza maja mehnisi gataws un tika pee lanaka slotes peeslaitits. „Hogne“, 12,000 tonnu leels, uhdeni laistis maria mehnisi un ari pee lanaka slotes peeslaitits. „Euryalus“, 12,000 tonnu leels sawu vabrboudjumu istureja septembra mehnisi. „Drako“ un „Good Hope“, abi 14,000 tonnu leels. „Good Hope“ buhs us preehst kreiseru esladres faroga fugis. Schi aystri strejoscha esladre fastahw no 7 kreisereem un naw ne pee laddas weetas peeslaitita, bet stahw preelsch admiraltates maiadisham.

No grofislu klases 10 bruuu kreisereem ir napat 6 uhdendi eelaisti: "Monmouth", "Kent", "Bedford", "Essex", "Lankaster" un "Berwik". Schee lugi ir 440 pehdas gari, 66 pehdas plati, 9800 tonnu leeli, triakla maschinag 22,000 sirgu spehku un nofstrej 23 mesglus stundā. Astoni Dewonschiras klases bruuu kreiseli, latris 10,200 tonnu leeli, wehl nāv uhdendi laisti. Bes tam wehl teek buhwelt 4 otras klases kreiseli, 23 torpedu positiagi (430—520 tonnu leeli), 11 torpedu laitwas (180—194 t. leeli) un 9 apalschuhdens laimas (117—180 t. leeli).

Taqadejais angku slotes sostahws ir schwbs:

D e e n e s t ā : 54 laujas fugi (10,300—15,000 t. leeli). No teem 10 wairak lä 20 gadus wegi un tabeht läsam nedergi. 30 leelstreiseri (7350—14,000 t. leeli), 62 otas läses kreiseri (3600—5750 t. leeli), 41 freschäs läses kreiseri (1580 lihds 2950 t. leeli), 34 torpedu leelgabalu laiwas (525 lihds 1070 t. leeli), 108 torpedu laiwa poslitaji (240—430 t. leeli) 92 torpedu laiwas. Pävisum tagab deenesiā atrodaš 421 daschadi lära fugi.

B u h w ē : 9 laujas tugi no 1400—16,350 tonnu leeli, 20 leelfreiseri no 9800—14,100 t. leeli, 4 leefiseri no 3000 lihds 5880 t. leeli, 23 torpedu laiwa positiagi 350—520 t. leeli, 11 torpedu laiwas no 180—194 t. leeli un 9 apalsh-uhdens laiwas no 117—180 t. leeli. Pawisam schimbrisch-scham buhwē atrodas 76 daschadi tugi. W—M.

W - A

Franzija. Galeja kreisja ussahsuje glušči sistematističkih zihau pret finantschu komisijas preeschneelu Dumē. Bija norunats eeivehlet 5 „augstalas darba komisijas lojetus“, to starpa 4 radikalus. Pee balsu saastaitischanas israhdijas, ta Dumē bija zauri iſtritis — galeja kreisja to paslepus bija isgahsuje. Daschas radikalas awises gan brihdina galejo kreiso, eet pa lihdsschnejo oposzijas zelju tahlak — jo ta panahlot „radikalas saweenibas“ iſſulſchanu, tad wehl warot gahstees ministrija un waldiba pahreit pee literaleem. Sen-Ötjenā notisa oglu ratschu un raktuwju ihpaschneelu weetneelu konferenze. Raktuwju ihpaschneeli atraidija iſſlhgschanas preeschlitumu, negribeja peelaist, ta tiku noteiſtas „wissensalas algas“, kahdas buhtu atlautas malfat. Turpetim raktuwju ihpaschneeli peenehma preeschlitumu malfat par labaku darbu premijas, ta ta weenoschanas tomehr wehl panahlama.

Wahjija. Walstskanzlers grass Bülows pret lahdū awischneek ruhgti nosuhrojās, par reichstaga waitumu, las esot til nesaprahtigs un nepassaufigs, nesajehdost scha politifū. Schis (Lanzlers) taischu taisni esot nostahjees us „widejas linijas“ ar sawu muitu tarisu, tahtak eet schis newarot nedj pa labai, nedj pa kreisai. Liberalas lapas attal nemäs aži lanzlera schehlabas kritiset: labibas muitu pauguslinaschanas mehginajums nosihmejot, la lanzlers nebuht neslahwot us laut lahdas widejas linijas, bet gan, ka tas grībot istapt pehj efpēhjas agrareescheem. Ja liberaleem buhtu waitums, tad tee paghebreto arī lihds schim pastahwocho muitu atzelishanu. — No otras pusē daschas lapas apgalwo, la grass Bülows isteizees pret lahdeem reichstaga weetneseem, la tas pilnigi ar meeru, malsat dietus (deenas famalsu par satru sehdi). Bet tikai tagad ween wehl newarot dietus eewest. Tā tad til garsch, zil plats.

Anglija. Paschulnaiši issludinata parlamenta „ſilā grahmato,” iſ ſuras redſams, laždi panahlumi bijuſchi no Teſchemberlena funga ſaufaultajai „koloniju konferenzi,” ſura bej Teſchemberlena un daſcheem anglu ministrijas weetneeleem nehmjuſchi dalibu anglu koloniju ministri. Webz „ſilās grahmatas” iſnahf, la koloniju ministri bijuſchi dauds ſubrgalwigati un eeteepigaki nela agrak bija ſinots, tee pretojuſches ſawam fungam un meiſteram Teſchemberlenam gandrihs wiſoſta projektos. Gan Teſchemberlens un tam padotee apalſch-walſis ſecretari iſrehtinajuſchi ſmali ſpreeliſčā Dſchona Bulla „jaunaleem brahleem” — kolonijam, zil dauds iħſti anglu walſis darijuſe laba un zil dauds ta wehl tagad valiħdot, la ta gandrihs weena pate uſturot milſigo ſloti un leelo ſara spehlu, furi abi tafſchu wajadfigi wiſas anglu walſis, „Leelās Britanijs” droſchibai un fa tapebz gan koloniju weetneeleem wajadsetu ſayraf, la ari teem peenahkas dot ſawu artawu anglu ſlotes uſtretſchanai. Nu artawas jau jaunee „Dſchoni Bulleni” ari atmetuſchi — bet ari tif artawas. Ŝeedotas ſumas iſtaifa tikai neezigu dalinu pret wiſeem anglu walſis iſdewumeem. Anglu walſis pate iſdod ilgadus ap 314 milionuſ rubli ſloti — kolonijaſ negribejučas ſeedot i dim-

jonus rubiu notei — kolonijas negribejujcas jeebot i viba padsmīt reises masaku fumu. Wehl gruhtati, ū ar pedali- schanos pēc floies isdewumeem koloniju weetneeki bijuschi runajami deht pedalischanās pēc wispaibrejas Leelas Anglijas muitu fabeedribas. Sevijski australeeschi pavīsam negribe- juschi tapebz ne eelastees farunās: teem pēc favām samehrā paprahwām apfardības muitam slahjas itin labi. Darba algas Australijā ir augstas nēša jebkur zitut pāsaule un ap- fardības muitas dod Australijas kolonijam prahwus eeneh- mumus, ar kureem tās pa labai datai seds favu budschetu. Ja nu tās paseminatu muitas us anglu prezem, tad budschetā tublit buhtu prahws iinstrukums un darba algas paschā Australijā stipri noteistu, dahegajeem Australijas strahdneekeem wairē nebuhu tīl labi eespehjams lonsuret ar lehtajeem anglu strahdneekeem. Beenigi kanadeeschi buhtu ar meeru atvērēt Anglijai sahdus labumus, bet tee prasa par to, lai arī angli teem to dod, lai atzef muitu us kanadeeschu raschojumem. Tā tad schimbrihscham anglu kolonijas apnehmuscas dīshwot agralo dīshvi tahtat. Ka tapebz jau anglu kolonijas ne- gribetu wairē turetees ar Angliju kopā, ū to daschi wahju awischneeli apgalwo, tas nu gan nepareissi: koloniju ēemihte- neeli weenlahischi ū praktiski laudis iswaitas no malsascha- nam, samehrā ween tas mas eespehjams. Angli jau finam os gadijumos nedara zitadi. Tīlai tagad webl Tschemberlena tungam ta lehpa, ū pat Transvalā „uitlenderi” — angli, kas gandrihs wiž leelo rastuwju fabeedribu deenesā, negrib wiš ušaemtees no Tschemberlena peespreesto buhru ūra isde- wumu datu (500 milj. rublius), ū ū Tschemberlenam buhs nagi deesgan. — Lotti jašchaubas, wai tam ar wižu zekojumu

Balkan pussala. Bulgari tagad gatawojas us Rumanijas larata sanemšchanu. Aviše „Bulgarija“ norāhda us īča apmetlejuma nosīmi un ijjalas, ka bulgaru tauta augsto weesi sanemšot ja īčnigi. Tā tad zerams, ka nezais nāds starp abām valstīnam zaur larata weesojchanoz reis tilts isbeigis. Pa tam bulgari spērejch teesu par īvēeem agraleem ministreem: Žešenīčowu, Kadoslawowu, Tontschewu un Īanewu, kureem tagad sā apjuhdjeleem pēsudītis apjuhdības alts. Aci Sontschews netilschot sveitā valam. Tas dumpineekus wadidams sahōu zīhna ar turleem bij eewainots un tad pahrnabzis atpalat us Sofiju. Bet waldiba wiau tur tuhlit sā laseinvi lika sem polīzijas usraudības un nozīschot pat wehl teesam par to, ka tas patvarigi, bez peenahzīgas atlaujas, atlaubīs savu dīshwes weetu. — Turleem

No 1864. gada pastahwoſchā
Rigas gumijas preſchhu fabrika
J. W. Mündel,
Peedahwā wairumā un masumā
labakās
gumijas galotchas par
lehtakām zenam.
Godalgota ar ſelta medali Rigas
Jubilejas iſtahdē 1901. g.
Noliktawa :
**Kungu un Petera
baſnizas eelu ſtuhri.**

**Metala
kapu
kronus**

bagatigā iswehlē
par lehtakām zenam leelumā un
pa gabalam veedahwā

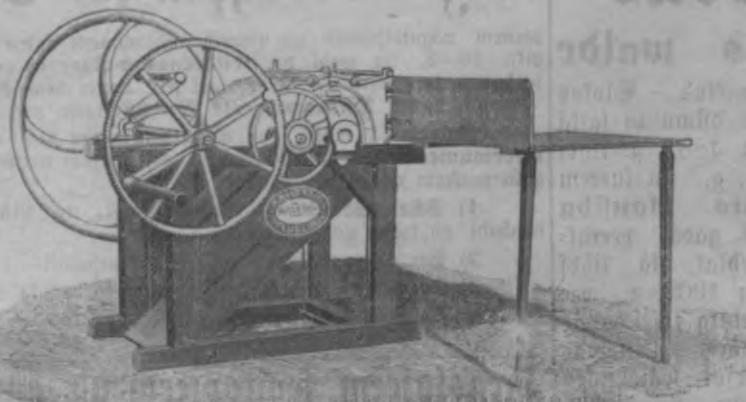
J. Redlich
anglu magasīna.

S. A. Blechmann & dehli,
Rigā, Leelā Grehzneefu eelā Nr. 9.
**modes pretfchu
tirgota wa**

waierumā! fanehma un peedahwā masās dalās!
leelā iswehlē:
Teatral schalles un laktatus.
Lentes, spizes, apschuwumus.
Aplikazijas, spizu apkafles.
Gases un spizu boas.
Zimduis, balles sekes.
Gases un tilla stofus.

Agentura „Düna“,

Santí=elâ Sôr. 17.

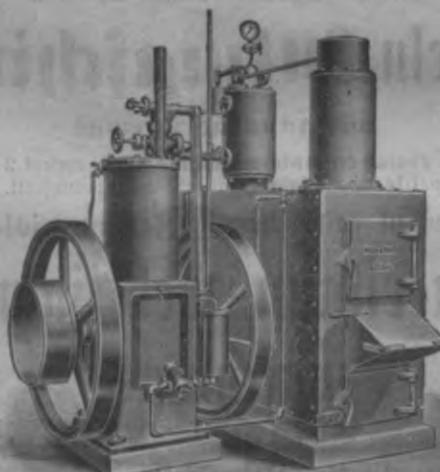

Ranjelal 9cr.

Wissjaunakas angli sistemas twaika kultamas maschinas.
gehvelu maschinas, ar roku un firgeem dzenamas, no daschadeem firga speklem.
Atspēru ejeschas, wissadus arklis, ekselu maschinas, beeschni un
kartupelu gresschamos, lopn baribas aktsutinašamos aparatus.

Daram gobatus semkopijus užmanigus, ta meigs netikveen paauleles flawenės „Deeringa“ plaušinės turam krahjumā, bet ari wifas žitai mînetas maschinai un semkopibas rihtus tikai pirmas sichtras fabriliatus vahradomam.

Friedrich'a jaunakais twaika tauvibas motors

ir atsichts fö
labakais motors
vreesch masalam ruhpueezioas
eestahdem:

lä modernisibam, laufhaimneegibam, elektrofas argaismoschanaas etaisem, atlebdnizam, galdeefu
darbnizam u. t. t.

Pilnigi droščakais, flusakais,
weenadakais un lehtakais
džihschanas spekts.

Kurinat var ar latru kurinamo materialu, šia oglem, suhdu, mafas aifritumeem, staidam, ahdz
mizu staidam u. t. t.
Kurinashana apmehram 15 min.
— Aptalvoščana ja huu darbs.
Pehz ženam vepreasams.

Veetneeks: Vankaimneeku sabeiendrib
"Paschvalihdsiba"
Ring, Walun erlä Nr. 2.

11893

Nupat išnāhkuſe!

Widsemes wezà un jaunà

Laifa grahmata 1903. gadam.

Saturs: 1) Nahditajs, zil gadu pagabijuschi no eeivehojameem atgadījumeem. 2) Kalendara sāhju isstahstījums. 3) Planetes. 4) Kalendarijs. 5) Par tēcētrām gadsfahrtam. 6) Par faules un mehniescha aptumschoscianu 1903. g. 7) Laika iſtihdsināschana. 8) Pareisitīzigo Kalendars. 9) Schidu kalendars. 10) Lopu gruhsnibas un putnu perešchanas kalendars. 11) Kreewu Šeisara Nams. 12) Korespondenzijs peenemuschana un iſſuhtīschana Rīgas gubernas pasta lantori. 13) Laiſe par pasta suhtijumeem. 14) Pasta suhtijumi ar pehzmatku. 15) Suhtijumi par kureem sanehmejam jamalſa. 16) Naudas vahrveschana pa pastu un telegrafu. 17) Naudas, wehrspazinu un korespondenzenes iſdosciana. 18) Par pazinu ar un bes wehrtibas pefsuhīschana. 19) Pasta krahīlaſes. 20) Schtempelnodotki. 21) Telegraſa mafsa. 22) Tirgi Widsemē. 23) Nedekas tirgi. 24) Widsemes linu tirgi. 25) Kursemes linu tirgi. 26) Tirgi Kursemē un Leichos. 27) Meerteesneschu kameras Rīgā. 28) Rīgas Walmeeras aprinki. 29) Zehfu-Wallas meerteesneschu sapulze (Zehfis). 30) Meerteesneschu sapulzes. 31) Krepostnodata (pili). 32) Semneeku Virsteefu preefschneeli. — 33) Dahesa saglis, stahsts ar bildem. 34) Krishjahnis starp iſglihtoteem, humoreska. 35) Galdina danzinaschana. 36) Auglu eetaiſſchana. 37) Schis tas par baribu. 38) Nahditajs par firmam, turu sludinajumi atrodas ſcha qada Laila arahmatā. — Sludināumi

Maksà neesjeeta 100 eksemplari 5 rbt., eesjeeta 10 kap. eksemplars.

Ernsts Plates.

Družats vee arahmatu druhataia un burju Lebieja Ģruuna Blates & Mičā, vee Rotera hainīcas

Sche fliebt „Literarisches Meelikum“